

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagpostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt.

LETO XV. / STEVILKA 45

CELOVEC, DNE 11. NOVEMBRA 1965

CENA 2.— ŠILINGA

Poromali smo h Gospe Sveti

Kdor je bil v nedeljo popoldan pri Gospe Sveti, je moral čutiti v sebi veliko notranje zadovoljstvo nad lepo uspehim romanjem k starodavnemu svetišču Koroške, ki je tesno povezano z našo zgodovino. Milijsone romarjev iz vseh dežel in narodov je videla že ta cerkev. Posebno zvesto so prihajali h Gospe Sveti koroški Slovenci, ki jim je ta kraj nad vse svet. Koroška ni le zibelka slovenstva, ampak koroškim Slovincem tudi zibelka krščanstva. V ta kraj je prišel leta 755 oznanjevalec krščanske vere sv. Modest, poslan od nadškofa sv. Virgillija iz Solnograda z namenom in naročilom, da širi med tukajšnjim prebivalstvom luč sv. vere, zida cerkve in posvečuje duhovnike. Sicer je slišati mnenje, da se je že za časa sv. Mohorja in njegovih učencev širilo krščanstvo na naših tleh iz Ogleja; toda te iskricice so ugasnile zaradi divjih poganjskih narodov, ki so vdrlili tekem zgodovine na Koroško ter ji prinesli nešteto gorja.

Pokristjanjenje Korotana po škofu Modestu pa se je ukoreninilo globoko v srcih slovenskega prebivalstva v deželi.

Na griču, kjer je sedaj gosposvetska cerkev, je postavil Modest s svojimi sobraty prvo cerkvico, ki jo je posvetil Bogorodici Mariji. Ta cerkvica je bila v zgodovini večkrat razdejana in ponovno zgrajena, dokler ni bila sezidana sedanja stolnica. Tudi za časa verskih bojev so morali častilci Matere božje mnogo prestati. Tako so protestantje večkrat motili molitev romarjev. Znano je izročilo, kako so napravili Rožani pod vodstvom vetrinjskega opata procesijo h Gospe Sveti. Z banderi so šli skozi Celovec, a glej, bili so od protestantov sprejeti z vpitjem. A vse to Slovencev ni moglo motiti. Ostali so kot katoličani zvesti svoji veri ter Materi Mariji.

O Marijinem obrazu na oltarju trdijo, da se zdi ljudem različen: žalostnim je videti materinsko skrb, veselje pa prijazno vabeč. Zato je med ljudmi slišati, da je Marija pri Gospe Sveti včasih žalostna, včasih vesela.

Pri Gospe Sveti je bil nekaj sedež slovenske škofije. Modest je bil prvi deželni škof. Za njim štejejo do leta 861 še šest škofov, ki so imeli svoj sedež pri Gospe Sveti. Zadnji je bil škof Ožbalt. Po njegovu smrti nato salzburški nadškofje nobenega škofa niso več poslali na Koroško. Slovenska škofija je bila odpravljena, dušnopastirsko delovanje pa se je začelo nadzorovati naravnost iz Solnograda. Pri Gospe Sveti je ostala v naslednjih desetletjih samo še prošnja z nekaterimi kanoniki in dekanom.

Preteklo nedeljo smo se kot večja romarska skupina zbrali zopet v starodavnem Marijinem svetišču. Prišli smo na skromen poziv v „Nedelji“, povabljeni po „Katoliškem delovnem odboru“. Njegov duhovni asistent, mil. g. kanonik Aleš Zechner je dal za romanje pobudo, za kar smo mu udeleženci hvaležni iz vsega srca. Kako go-reče nam je govoril, kako pozival, naj izročimo vse naše skrbi in želje Materinemu srcu, ki nas bo uslišalo. Prosimo naj za dobre katoliške družine, za duhovniški naraščaj ter za to, da bi ostali kot Slovenci vedno zvesti in vdani katoliški Cerkvi. Množično ljudsko petje, molitev in koralno petje naših najmlajših dijakov, vse to je slovesnost pri Gospe Sveti močno povzdignilo.

Odhajali smo v zavesti, da je naše ljudstvo še globoko verno, v zavesti, da mora narod gojiti to vernost tudi v skupni molitvi, ki se na najlepši način odraža z romanji, kakršno smo doživeli preteklo nedeljo pri Gospe Sveti, starodavnem našem svetišču.

V Združenih narodih odločajo o rdeči Kitajski

V noči na torek se je začela v Organizaciji združenih narodov v New Yorku razprava, ki naj bi morda odločila usodo svetovne organizacije. Gre namreč za sprejem komunistične Kitajske v OZN. 331 ameriških senatorjev in poslancev je izjavilo v nekem časopisu, da se bodo odločno postavili proti sprejemu rdeče Kitajske v Združene narode. To bi pomenilo, da bi Združene države Amerike spremenile svoje zadržanje do glavne skupščine svetovne organizacije v slučaju, če bi se izdatna večina članic te organizacije izrekla za sprejem Kitajske.

Opazovalci v New Yorku so mnenja, da bi izstop Združenih držav pomenil konec svetovne organizacije. Časopis „New York Times“ je pisal, da je popolnoma napačno mnenje tistih, ki menijo, da bi Rdeča Kitajska v slučaju sprejema v OZN spremenila svojo politiko. Komunistična Kitajska bi v tem primeru prevzela mesto stalnega člana v varnostnem svetu namesto Nacionalne Kitajske. Tu pa bi Rdeča Kitajska s svojim vetom zaprla pot vsakemu mirnemu prizadevanju. Pravica veta bi Kitajsko spodbudila samo k novim napadalnim dejanjem.

Razprava o sprejemu Kitajske bo trajala do petka, glasovali pa bodo verjetno šele prihodnji ponedeljek. Leta 1963, ko so poslednjič sklepali o sprejemu te države v Organizacijo združenih narodov, je glasovalo 57 članic proti in 41 se je izreklo za

sprejem, medtem ko se je 12 držav vzdržalo glasovanja.

Od tedaj je Francija priznala Rdečo Kitajsko in zato je gotovo, da bo glasovala za sprejem te v svetovno organizacijo. Prav tako se bodo nekatere afriške dežele izjavile pozitivno v prid Kitajske. Možno bi celo bilo, da bi se izrekla za sprejem v OZN slaba večina članic.

Svojčas so sklenili v OZN, da je za sprejem Kitajske potrebna dvetretjinska večina. Opazovalci ne verujejo, da bi se našla taka večina za Rdečo Kitajsko, vendar bi že navadna večina vplivala na zadržanje Združenih držav Amerike do svetovne organizacije. Kakor vidimo bo šele konec razprave o Rdeči Kitajski v glavni skupščini odločil o nadaljnji usodi svetovne organizacije.

Sovjeti razkrili vojaško skrivnost

Rakete velikanke z atomsko konico

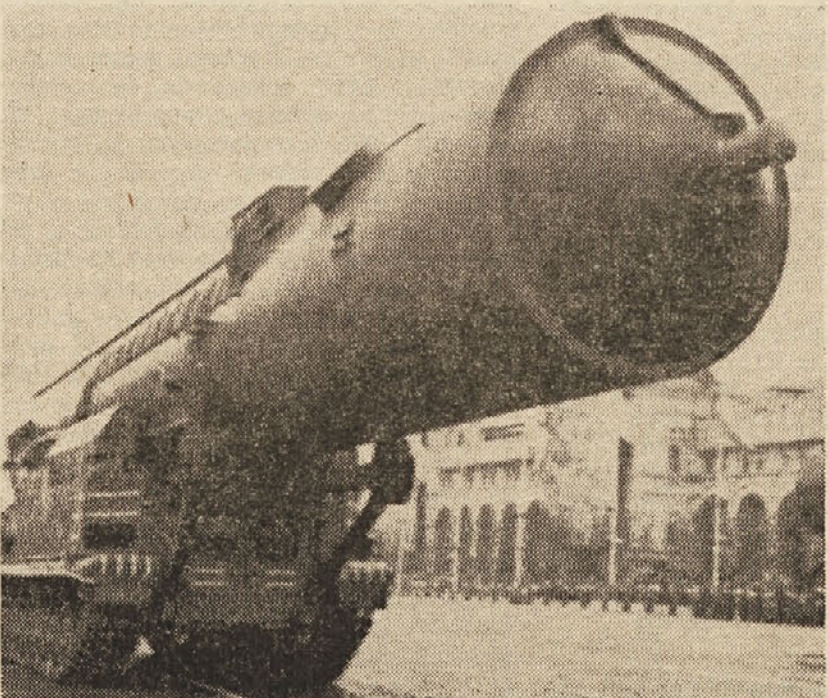
Pri veliki vojaški paradi na Rdečem trgu v Moskvi, ob 48-letnici boljševiške revolucije 1917. leta, so pokazali Sovjeti okoli 35 metrov dolgo raketo velikanke, s katero lahko vsak hip pošljejo jedrsko konico na kateri koli del sveta.

O obstoju te rakete velikanke je vedel zahod že prej, vendar nič podrobnega o njeni strateški važnosti. Govornik na Rdečem trgu je povedal, da je možno s temi raketami ob vsakem času voditi nenadni jedrski udarec proti napadalcu. To okrog Zemlje krožečo atomsko konico je možno upravljati s posebnimi znaki z raketnega oporišča in jo pripeljati na cilj do eksplozije.

Na vojaški paradi je pokazala sovjetska vojska najmodnejšo oborožitev - tanke, ki lahko vozijo po kakršnem koli zemljišču ob vsakem vremenu. Samohodne topove in posebna orožja. Zadnje v paradi so bile raketne enote, ki so zbudile veliko pozor-

nost. Med njimi so bile zaščitne rakete „zemlja-zrak“. Čez Rdeči trg so bohnili tudi podstavki z raketami za prestrežanje v zraku; to so balistične in krilate rakete, ki lahko uničijo atomske konice sovražnih raket na izredno velikih daljavah. Naalje so pokazali v paradi težke balistične rakete sovjetske mornarice. To so sovjetski „Polaris“, rakete, ki jih pritrdijo na podmornicah in pošiljajo na razdalje več tisoč kilometrov. O njih pravijo, da so glavna moč sovjetske mornarice. Na vrsti so bile potem medcelinske balistične rakete, o katerih zatrjujejo, da jih po moči ne prekašajo nobene druge, in pa medcelinske rakete s trdim gorivom.

V nagovoru pred Leninovim mavzolejem je izjavil sovjetski obrambni minister Malinovski, da je nevarnost za mir v Evropi zmerom večja, ker „bonnski revanšisti odkrito zahtevajo jedrsko orožje“. Vendar smatrajo opazovalci, da je bil govor Malinovskega precej zmeren.

Ob priliki vojaške parade na Rdečem trgu v Moskvi je Sovjetska zveza pokazala približno 35 metrov dolgo raketo velikanke, s katero je možno iz vesolja vsak hip izvesti atomski napad proti sovražniku.

Aldo Moro v Jugoslaviji

Z iskreno voljo storiti vse, da bi zagotovili trajen mir

V Jugoslaviji je bil pet dni na obisku italijanski predsednik vlade Aldo Moro. V Beograd je prispel v ponedeljek, kjer so bili že prvi pogovori s predsednikom izvršnega sveta Jugoslavije Stambolićem. Pogovori med obema delegacijama so se nadaljevali v torek. Tega dne je Aldo Moro sprejel tudi predsednik jugoslovanske republike Tito. V sredo se je italijanski predsednik vlade ponovno sestal z jugoslovansko delegacijo, kjer so podpisali sporazume in izdali skupno poročilo.

Pri razgovorih je bilo poudarjeno: Pri srčnost in dobro sosedstvo sta poglavni značilnosti italijansko-jugoslovanskih odnosov in sodelovanje na teh temeljih se je razvilo na vseh področjih in doseglo lep uspeh.

Z realističnim ocenjevanjem koristi italijanskega in jugoslovanskega prebivalstva je vladama obeh držav v zadnjem desetletju uspelo s potrpežljivostjo in vztrajnostjo, z obdelovanjem in spodbujanjem tega, kar približuje obe deželi, premagati velik del težav in ovir in uresničiti sodelovanje med sosedji, ki se lahko jemlje za zgled. Ta politika se odraža v visoki stopnji dosežene gospodarskega sodelovanja, razvoju turizma in trgovinski izmenjavi in tudi izredno velikem obsejnem prometu. Vsi ti činitelji v celoti prispevajo k zmerom večjemu vzajemnemu razumevanju in k ustvaritvi prijateljskega ozračja.

Razvoj italijanske kakor tudi jugoslovanske politike širjenja kulture v tujini se bo še bolj okreplil s pogovori o ustanovitvi kulturnih centrov v obeh deželah.

Kar se tiče zunanje politike, temelji ta na načelih aktivnega in miroljubnega sožitja, ki jih vsebuje listina Organizacije združenih narodov. Ta načela zajamejo razvoj sodelovanja z drugimi državami na vseh sektorjih, spoštovanje neodvisnosti in enakopravnosti in prispevajo k reševanju temeljnih vprašanj sodobnega sveta.

K R A T K E V E S T I

● Med eksplozijo prahu, do katere je prišlo v mlinu blizu Braunschweiga, so dobili štirje mlinarji hujše poškodbe. Nesreča se je pripetila v četrtem nadstropju. Vzbuhi eksplozije je dvignil strop in ga vrgel skozi ostrešje.

● Kakor piše pariški „Monde“, bo Francija najkasneje 25. novembra izstrelila svoj prvi umetni satelit. Strokovnjaki pripravljajo vse potrebno v francoskem centru za vesoljske raziskave v Sahari.

● Na vseh cestah z izjemo nekaj odsekov na avtostradah smejo Švedi voziti ta mesec največ 90 km na uro. Oblasti so izdale ukrep zato, ker se je v lanskem novembru pripetilo zaradi megle, poledice in listja na mokri cesti mnogo prometnih nesreč, ki so zahtevale skupno 124 smrtnih žrtev.

● „Kdor sedi za avtomobilskim krmilom, ne sme kaditi, kadar vozi skozi mesta in druga strnjena naselja,“ se glasi odlok norveških prometnih oblasti. Utemeljitev: voznik, ki prižiga cigareto, odvrne svojo pozornost s ceste in dogajanja na njej, s tem pa se zmanjša njegova reakcijska sposobnost.

● Na letalskem mitingu je mlada argentinska padalka skočila iz višine 800 metrov. Čeprav se ji padalo ni odprlo, je ostala živa. Padla je v močvirje, ki je ublažilo udarec, tako da je izven smrtno nevarnosti kljub zlomu obeh nog in poškodovani hrbtenici.

● V vzhodni Nigeriji je umrlo za črnimi kozami 46 ljudi, odkar je izbruhnila epidemija med prebivalstvom Akabora v okrožju Oguta.

Politični teden

Po svetu . . .

DE GAULLE SPET KANDIDAT ZA PREDSEDNIKA REPUBLIKE

General de Gaulle je v svojem govoru po televiziji pretekli teden sporočil, da bo zopet kandidiral za predsednika francoske republike.

V svojem govoru je de Gaulle podal pregled dela vlade, ki ji predseduje od leta 1958. Kar se tiče mednarodne politike je ponovil, kar je že večkrat izjavil. Poudaril je nevarnost sedanje napetosti na svetu in potrebo, da se zahodna Evropa združi v neodvisnosti in v daljši perspektivi enotnosti, ki naj gre preko sedanjih meja šestih. De Gaulle je ponovil svojo tezo o „Evropi od Atlantika do Urala“.

Ko je govoril o predsedniških volitvah, je de Gaulle izjavil, da bodo morali Francozi v okviru sedanje ustave izvoliti „državnika, ki bo prevzel v roke vajeti države zunaj dejavnosti političnih strank in zunaj tujega vpliva.“ Nato je dejal, da je mnenja, da mora biti „pripravljen nadaljevati svojo nalogo,“ in da bo na podlagi izbire volivcev „Francija mogla nadaljevati veliko delo obnove“.

Opazovalci so mnenja, da je de Gaulle hotel prikazati svojim volivcem, da ponovno kandidira, zato da „prepreči, da bi se vse zrušilo, da pa ni kandidat ‘kakor drugi’“. Zato se sprašujejo, kaj bi de Gaulle storil, če ne bi bil izvoljen že pri prvem glasovanju. Mnogi so mnenja, da ne bi bil pripravljen ostati kandidat tudi pri drugem glasovanju, in ne izključuje se, da je hotel opozoriti volivce v tem smislu.

De Gaulle je tudi dejal, da bi Francija, če bi jo prepustili strankam, mogla zopet pasti v nemoč v primeru, da bi bil določen

litve so potekale brez incidentov ob zelo veliki udeležbi. Udeležilo se jih je 82 odstotkov volilcev.

Sedaj nastaja za Eškola vprašanje sestave nove vlade. Zato se bo morai zateči h koaliciji z drugimi strankami.

DOGODKI V INDONEZIJ

Poveljnik indonezijske vojske general Suharto je poročal predsedniku Sukarnu o splošnem stanju v državi. Suharto je predstavil Sukarnu člane novega poveljstva vojske, ki so generali: Sumitro, Dariatmo in Arto. Ta je sedaj poslanik v Burmi. Njegova naloga bo tudi koordinirati (pridružiti) in nadzorovati vso indonezijsko tajno informacijsko službo.

Še zmerom se slišijo glasovi proti zunanjemu ministru Subandriju, ki je tudi podpredsednik vlade. Ta gonja proti njemu je izšla zlasti iz vrst muslimanov. Oni namreč zahtevajo njegov odstop in so tudi bili pred tremi tedni za prepoved komunistične partije Indonezije.

Zmerom bolj demonstrirajo prebivalci Indonezije proti rdeči Kitajski. Tako so bile v terek preteklega tedna hude protikitajske demonstracije, katerih se je udeležilo v Medanu na severni Sumatri najmanj 100.000 ljudi, povečini muslimanov. Demonstranti so zahtevali prekinitev diplomatskih odnosov s Kitajsko ter so raztrgali kitajsko zastavo, ki je bila razobešena na kitajskem konzulatu. Tudi iz glavnega mesta Indonezije Džakarte poročajo, da so bile tam nove demonstracije proti komunistični partiji.

REPUBLIKANEC NOV ŽUPAN NEW YORKA

2. novembra so bile v New Yorku volitve za novega župana, ki so prinesle veliko presenečenje. Po dvajsetih letih vladanja demokratskega župana je bil tokrat izvoljen republikanec John Lindsay. Vendar ugotavljajo, da sedaj nikakor ne gre za zmago republikanske stranke, temveč za osebno zmago Johna Lindsaya. To ugotavlja tudi „New York Times“ v svojem komentarju. To kažejo tudi izidi v državah New Jersey in v Virginiji, kjer so volili novega guvernerja in kjer so zmagali demokrati.

Novi newyorški župan John Lindsay je star 34 let. Čeravno je član republikanske stranke, je pri predsedniških volitvah no-

Za novega newyorškega župana je bil tokrat izvoljen republikanec John Lindsay. Župan Lindsay je 1,90 metra velik in je oče štirih otrok. Volilno borbo je vodil v Kennedyjevem slogu.

vembra 1964 odločno zavrnil podporo Goldwaterju. Prav tako je med volilno kampanjo za newyorškega župana odvrnil vsakršno podporo republikanske stranke. Zato je vodil proti njemu ostro gonjo skrajni desničarski republikanec William Buckley, ki mu je očital, da je slab republikanec, in mu je zlasti zameril, ker ni hotel podpirati Goldwaterja. Prav zaradi tega je Lindsay pritegnil precejšnje število liberalnih glasov in morda tudi nekaterih demokratičnih glasov.

Čeravno je bil za župana izvoljen republikanec, so demokrati dobili važna mesta v občinski upravi. Za predsednika občinskega sveta (podžupana) je bil izvoljen demokrat Frank O'Connor, za finančnega svetovaleca pa prav tako demokrat Mario Angelo Procaccino. Tudi večina občinskih svetovalecev, ki so bili izvoljeni, pripada demokratski stranki.

Položaj newyorškega župana velja za politično zelo važnega. Zadnji republikanski župan pred dvajsetimi leti je bil Fiorello La Guardia.

Tega dne, to je 2. novembra, so volili v tretjini ameriških držav za razne funkcije in volivci so v glavnem potrdili prejšnje položaje obeh strank. To še bolj potrjuje dejstvo, da nikakor ne gre za splošen republikanski uspeh, temveč le za osebni uspeh novega župana Lindsaya.

. . . in pri nas v Avstriji

KDAJ BOMO VOLILI?

Več kot štirinajst dni so trajala parlamentarna pogajanja o datumu prihodnjih državnozborskih volitev. Ker pa ima v avstrijski demokraciji in politiki parlament tako rekoč le končno formalno odločilno besedo in se morata predhodno o vsakem le nekoliko važnejšem vprašanju predhodno posvetovati in zediniti obe vladni koalicijski stranki (OeVP—SPOe).

Obe stranki sta stavili svoj predlog, toda na žalost precej narazen in vsaka s posebnimi dostavki. Ker so socialisti hoteli, naj bodo volitve čimprej mogoče, je Ljudska stranka predlagala nedeljo 19. decembra 1965, to je prvi možni datum, upoštevajoč tozadevna zakonska določila. V tem slučaju bi bilo le potrebno naprej preložiti nekatere termine, tako n. pr. razpust parlamenta, vladni sklep o dnevu novih volitev in njegovo razglasitev. Seveda bi vse te priprave morale biti zaključene in opravljene najpozneje do 5. novembra, kar pa je že mimo. Nadalje je bila Ljudska stranka mnenja, naj bi zaradi večje enotnosti in ne nazadnje tudi zaradi varčevanja bilo več volitev hkrati (na isti dan); obenem naj bi se posvetovali tudi o tem, če naj ne bi zakonodajno dobo parlamenta podaljšali od štirih na pet let.

Socialistični zastopniki pa nikakor niso bili za 19. december in so predlagali 27. februar 1966, češ da je ta dan dovolj zgođen. Obenem so priključili dodatni predlog o spremembi volilnega reda in o odločitvi začasnega proračunskega (provizoričnega) za to dobo brez zakonodajnega parlamenta, s čimer pa se zastopniki Ljudske stranke nikakor niso strinjali.

PROTI VOLITVAM OB SNEŽNIH ZAMETIH

Zastopstvo Ljudske stranke kot tudi Av-

strijska kmečka zveza in Kmečka zbornica so se odločno izjavili proti temu, da bi bile volitve 27. februarja. To odklonitev so utemeljevali s tem, češ da je bila po vremenskih izkušnjah zadnjih let v februarju in prvi polovici marca v mnogih, zlasti goratih predelih Avstrije še huda zima s snežnimi zameti, ki niso odrezali od prometa le posameznih vasi, temveč cele doline. Na ta način bi bilo številnim volivcem teh področij onemogočeno udeležiti se volitev, na kar vodstvo Ljudske stranke nikakor ne more pristati. Zato je predlagala namesto 19. decembra t. l. na katerega niso pristali socialisti, nedeljo, 27. marca 1966.

Socialistični zastopniki pa se tudi s tem datumom niso strinjali, češ da „politični značaj Avstrije s parlamentarno-demokratskim sistemom ne dopušča take dolgotrajne izključitve državne zakonodajne ustanove (t. j. parlamenta) in vodstva vseh vladnih poslov po le začasnih zvezni vladi“. Nadalje je SPOe dokazovala, da utemeljevanje Ljudske stranke o neprilichnosti 27. februarja 1966 za državnozborske volitve zaradi še zelo verjetne zime v tem času nikakor ni povsem točno, saj so bile n. pr. l. 1953 podobne volitve 22. februarja, pri katerih je bila udeležba volivcev 96-odstotna, do sedaj najvišja od vseh volitev; nadalje so bile zadnje deželnozborske volitve na Koroškem in Štajerskem letos 14. marca, prejšnje so bile na Koroškem leta 1960 že 6. marca, na Štajerskem pa 16. marca 1961. Vsi ti termini so bili sklenjeni sporazumno med OeVP in SPOe in tudi Kmečka zveza ni temu ugovarjala.

Pogajanja glede določitve dneva volitev med obema partnerjema vladne koalicije so se tudi pretekli teden nadaljevala, vendar zopet brezuspešno. Ta ponedeljek so se ponovno sestali in nadaljevali s posvetovanji, ki so trajala preko polnoči na terek. Konč-

SLOVENC

doma in po svetu

V Italiji sprejeli zakon za zaščito manjšin

Pristojna komisija deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine je sprejela zakonski predlog za zaščito manjšin, ki ga je 5. avgusta predložil svetovalec Slovenske skupnosti v Italiji dr. Škerk. Zakon se glasi:

„Vsakdo, ki javno žali izročila, jezik ali kulturo narodnih manjšin ali jezikovnih manjšin, se kaznuje s kaznimi, ki jih predvideva člen 291.“

„Vsakdo, ki javno hujska k narodnostni ali rasni nestrpnosti ali sovraštvu, se kaznuje s kaznimi, ki jih predvideva člen 415.“

Za ta predlog slovenskega predstavnika so glasovali predstavniki vseh strank v komisiji, razen bivših fašistov in liberalcev. To je vsekakor pozitivno dejstvo, ki obenem dokazuje, kako je nujno potrebno in koristno, da ima slovenska manjšina izvoljene lastne politične predstavnike. Le ti namreč lahko zaradi tesne povezanosti s svojimi volivci najbolj čutijo njihove pereče probleme ter jih brez obzira do tega ali onega lahko svobodno zagovarjajo na vseh mestih.

„Miklova Zala“ v Kostanjevici

V Kostanjevici na Krki, na Dolenjskem je bila pred kratkim premiera ljudske igre Frana Žižka „Miklova Zala“. Delo je režiral Lado Smrekar, scenograf je bil Vlado Rijavec, koreograf pa Marjan Kralj. V gledališkem listu, ki je izšel ob tej priložnosti, je režiser Lado Smrekar med drugim zapisal: „Ko sem v lanskem oktobru popotoval po Koroški, občudoval nje lepote, razmišljal o njeni preteklosti in sedanosti ter se pogovarjal s Serajniki in Mikli, sem se dokončno odločil, da popeljem kostanjeviške igralce v ta čudoviti svet, ki je nekoč stal ob zibelki slovenstva, bil priča njegovega vzpona in ponosa, in ki je še danes vreden vse naše ljubezni.“

no so se le zedinili, naj bodo volitve v nedeljo, 6. marca 1966.

Ko navadni državljani in davkoplačevalci opazuje vsa taka in podobna dolgotrajna pogajanja, se upravičeno sprašuje, čemu se sploh še sestajajo in zapravljajo čas in ljudski denar. To pa menda res ne bo tako važno, da li so volitve 6., 13., 20., ali 27. marca! Ali je res potrebno našim politikom iskati „dlake v jajcu“? Kajti drugače skoraj ne moremo imenovati tega izigravanja in slepomišenja enega z drugim! Na vsak način pa bi narod z veseljem pozdravil dejstvo o združitvi več volilnih terminov na isti dan, kajti na ta način bi bilo prihranjenih več milijonov izdatkov iz državne in drugih javnih blagajn — vse to zopet v korist davkoplačevalcev — pa tudi mnogo potov bi bilo prihranjenih ljudem in dosti manj bi bilo res nepotrebne volilne borbe in gonje, ki večkrat povzroči spore in sovraštvo celo med sosedom in sosedom!

„NAS CILJ MORA BITI,

da preprečimo, da bi socialist postal zvezni kancler in da bi bilo na ta način preobrnjeno že 20 let obstoječe razmerje političnih sil v Avstriji,“ je z vso resnostjo opozoril bivši zvezni kancler dr. Gorbach zastopnike štajerske Ljudske stranke na njenem deželnem zborovanju ob koncu preteklega tedna v Gradcu.

Glavni del zborovanja je seveda bil v znamenju prihodnjih državnozborskih volitev, katerih posebno važnost so poleg dr. Gorbacha poudarjali tudi vsi ostali govorniki, zavedajoč se dejstva, da stranka, ki zmaga pri volitvah, postavi zveznega kanclerja. Dr. Gorbach je nadalje opozoril na nevarno možnost, da bi tudi pri teh volitvah komunisti šli skupno s socialisti, kot je to že bil slučaj pri zadnjih volitvah državnega predsednika in pri nedavnih deželnozborskih volitvah na Tirolskem. Ta socialistični postopek je dr. Gorbach ožigosel z besedami: „Dosedaj je veljal za avstrijske demokrate zakon, da kakršna koli zveza s sovražnikom demokracije in svobode pod nobenim pogojem ne pride v poštev. Tega načela se je treba z vso odločnostjo držati...“ (Bilo bi res zelo prav in zaželeno, da bi se tega načela zavedali vsi avstrijski demokratični politiki, in to ob vsaki priliki. Toda iz dosedanjih izkušenj vemo, da to načelo ni bilo prvič prekršeno v zadnjem času, temveč tudi že prej nekajkrat; kajti obsodbe vredno je vsako politično „ljubimkovanje“ s sovražnikom prave demokracije in svobode, pa naj on pride s skrajne leve ali pa skrajne desne strani!)

Kot rešitelj se je imenoval general de Gaulle, ko je v televiziji povedal francoskemu narodu, da bo ponovno kandidiral za predsednika države.

drugi kandidat. S tem v zvezi se opazovalci sprašujejo, ali ni hotel de Gaulle opozoriti, da bo med svojim drugim predsedniškim mandatom pripravil vse potrebno, da se nadaljuje njegov režim. Zato ne izključujejo, da bo v primeru ponovne izvolitve predlagal nove spremembe ustave.

Izjava francoskega predsednika de Gaulla, da bo 5. decembra ponovno kandidiral, ni presenetila političnih krogov v zahodnih državah. V Washingtonu računajo, da bo prišlo da nadaljnjih nesoglasij med Francijo na eni strani in Washingtonom, Londonom, kakor tudi Bonnom na drugi strani, in sicer že v najbližji bodočnosti.

EŠKOL ZMAGAL NA VOLITVAH V IZRAELU

V Izraelu so bile 2. novembra parlamentarne volitve. Volilo je okoli 1,5 milijona prebivalcev 120 poslancev. Sedanje volitve so pokazale precejšnji uspeh predsednika vlade Livija Eškola. Dobil je 36 odstotkov glasov ali 44 poslanskih mest. Stranka bivšega predsednika vlade Ben Guriona je dobila samo 8 odstotkov glasov ali 10 poslanskih mest. Celotni rezultati kažejo konservativne težnje volilcev in so zelo malo različni od volitev leta 1961 ob opuščanju izgub, ki jih je laburistična stranka MAPAI utrpela zaradi odpadništva Ben Guriona. Desnica je rahlo napredovala, medtem ko je stanje komunistov, ki so dobili 4 odstotke glasov, nespremenjeno.

Neki večerni izraelski časopis je pisal, da je edino presenečenje na teh volitvah „pomankanje vsakega presenečenja“. Vo-

Neme črke Prunčevih „Tihožitij“

Pri celovski Mohorjevi družbi je pred kratkim izšla v 500 izvodih 75 strani obsegajoča pesniška zbirka „Tihožitja“ Erika Prunča, ali kakor se je imenoval s psevdonimom, Nika Darleta.

Erik Prunč se je rodil pred 24 leti v Stražji vasi pri Škocijanu v Podjuni. Tam se je zarana seznanil s slovensko besedo na odru, ki ga je spremljala skozi vsa študentovska leta in ga končno leta 1962 privedla do ustanovitve „odra mladje“, ki si prizadeva za višjo gledališko raven. Gimnazijo je študiral na Plešivcu in Celovcu, sedaj pa študira slavistiko na graški univerzi.

„Tihožitja“ so njegov prvenec, kjer je zbral nove in neobjavljene pesmi. Pričujoča zbirka se tudi zato razlikuje od prvih dveh: od „Črtic mimogrede“ Bora Kostanka in „Ujetega krika“ Miška Mačka, ki sta zbrala v knjigo že večinoma objavljeno gradivo.

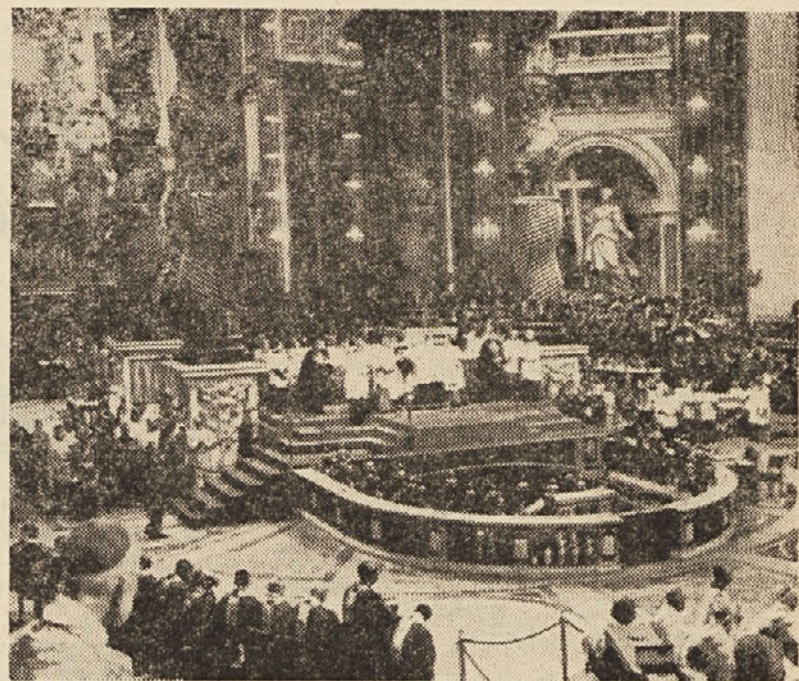
Avtor „Tihožitij“ je koval svoje prve pesmi v Kresu ter Veri in domu. Zadnja leta pa se je uveljavljal v reviji „mladje“. S knjigo „Tihožitja“ je pesnik nadaljeval svojo naravno pot, ki se giba med dvema poloma, izraženima v pesniškem delu: Ko ob koncu zbirke v pesmi „Muteč“ obupava nad svojim pesniškim pohodom po Koroški in se mračno zave, kakšna usoda bo doletela njega in njegovo poezijo, je ob začetku zbirke njegova „Pesem sinja“: vanj polzijo čiste zlate kaplje, s srcem je priklenjen na steklene žile vej. Vse dokaz pesniških dvomov in priborjene vere v življenje — tudi življenje mladjevske poezije na Koroškem.

Z „Letom“ (19) prične prvi ciklus. Dr.

Vospernik pravi o posameznih delih: „Ciklus „Leto“ v opojnih slikah opeva domačo naravo. Specifično koroškimi dogodki v letu 1964 so posvečeni „Ciklopi“, ki so oster obračun mlajše generacije z ozkim nacionalizmom preteklosti, ki je v zvezi s praznovanjem Koroške dijaške zveze 550-letnice zadnjega ustoličenja koroškega vojvode v slovenskem jeziku na novo zaživel. V „Kralju Matjažu“ je pesnik razbil vso sanjavo in romantičnost tistega kralja Matjaža, ki ga poznamo iz narodne pesmi. V „Pesmi Miklove Zale“ zaživi globoko hrepenenje, ki je koroškimi Slovincem simbol domovinske ljubezni. „Zalikležene“ so spet tihožitja z lepimi slikami iz narave.“

Toda to je samo zunanja posoda, okvir, fabula, dejanje v pesmih. Prunčevo poezijo moramo poiskati v ritmični besedni tečnosti, v muziki njegovih vsakdanjih zapiskov v beležnico, v težnji po duhovni sprostitvi in duševni razbremenitvi, v doživljajski čuječnosti in odprtosti v svet in čas. Kako bi drugače mogel butati ob nemi bron sonca (Teža, 14), kje bi sicer stali drogovi, ki nabadajo lunine čolne (Skripanka, 15), kdaj prej bi pletel mladi veter s prsti težke kite strasti iz pojocih žil (Leto, 21)? Na teh obalah si je pesnik sezidal vasi, in da bi ga slišal sleherni Slovenec v zadnjem kotu naše domovine, je še pristavil: mornarji, nazaj ni poti. Ladje so krhke in zastave so mrtve (33). Zato je treba novih ladij za bodoči čas. V tej smrti je Prunčeva knjiga nadaljevanje in stopnjevanje literarnega programa na Koroškem, ki se bo moral odvijati nemoteno od vsakih nestvarnih odmevov.

Vatikanski koncil je dosegel svoj višek, ko je na prvi javni seji 4. zasedanja sprejel pet novih dekretov: o dušnopastirski dolžnosti škofov v Cerkvi; o verskem življenju; o duhovniški formaciji; o krščanski vzgoji ter o odnosu Cerkve do nekrščanskih ver (tu je vključena tudi izjava o Judih).

Posebno vlogo igrajo barve v Prunčevi poeziji. Bela barva prevladuje: bele so: srna (9), slutnje (13), rane (31), platno (61), skorje (43), okostnjaki (51), hrepenenje (53). Rdečo barvo pripisuje avtor nohtom (68) in nageljnjam (54), sinjo pa lutnji (13), dnu (68), besedi (75) in cvetu (9). Barvni atributi se ne omejeje enotno na določeno vrsto poetičnih predmetov, kar bi poezijo brezdvomno poglobilo, temveč krasijo od živali do človeških duševnih vrednot še vse vmesne stvari. Da imamo opraviti s trojico bele, modre in rdeče barve, je najbrž naključje. Neverjetno je, da je Prunč hote vpletel knjižno izpoved „Tihožitij“ v slovenske narodne barve. V tem primeru bi bil vendarle zastavonoša in pristaš prav tistega kralja Matjaža, ki je s pesmimi sam „razbil vso njegovo sanjavo in romantičnost“. Mnogo in že kar preveč stvari je zlatih ali srebrnih.

Sploh, se zdi, je nepotrebno ponavljanje in s tem slog Prunčeva slaba stran. Njegov besedni zaklad je skoraj že (ne še) šolski. Ustavimo se ob besedah v pesmi na strani 23: dež, prst, okno, listje, gnij, solza, veter, vrba, ogleдалo, ptice — vse to v osmih vrstah kratke pesmi. Na te in podobne besede naletiš tudi še na drugih mestih. Naravnost škoda je, med te plitvosti postaviti izredno, naravnost klasično prispodbo: „Z vlažnim prasketanjem ugaša gobava molitev mavrice“ — S posrečenimi izjemami se vlečejo podobne besedne niti skozi celotno zbirko in morda je pri tem premalo samokritične besedne izbire. Tudi ni umetniško, da na primer „buta“ pesnik (14) in da „buta leniva kri“ (71), ker rabi avtor eno besedo po nepotrebnem dvakrat.

treten. Dr. Veiter gesteht ja auch in seiner Abhandlung, daß die slowenischen Sendungen des Klagenfurter Radios von allen Slowenen verstanden werden. Obwohl die Wahl am 10. 10. 1920 freigestellt war, und jeder nach seinem besten Wissen und Gewissen entschied, versucht man die für Österreich abgegebenen Stimmen als die Stimmen der „Heimattreuen“ und die anderen implizite als Stimmen der „Verräter“ zu klassifizieren.

Das Problem „Heimattreue“ spielte ja in der Kärntner Landesgeschichte in der Zwischenkriegszeit und spielt auch heute noch eine wesentliche Rolle in der Beurteilung der gesamten Problematik.

Unter der Parole „heimattreu“ sammelten sich 1934 die Juliputschgemeinschaften, die ihren Putsch nicht gegen die Regierung, sondern gegen den Staat Österreich richteten, und nach dem mißglückten Aufstand in Jugoslawien politisches Asyl suchten, um dann in Deutschland als österreichische Legion den Staat Österreich zu arbeiten und die an der Niederreissung der österreichischen Nordgrenze im März 1938 beteiligt waren. Über die Abstimmungsfeier im Oktober 1937, die in St. Jakob/Rosental als Treffen aller „Heimattreuen“ deklariert wurde, erklärte nach 1938 Maier-Kaibitsch, daß dies ein gelungener Aufmarsch der Nationalsozialisten Kärntens gewesen sei. Es ging noch weiter; während bis 1941 die Karawanken als eine Naturfestung gegen alles vom Süden Kommende angesehen wurden, erfolgte am 6. 4. 1941 auch die Zertrümmerung der Südgrenze der 1. österreichischen Republik zur „Befreiung des Balkans“. Die Rolle der „patentierten Heimattreuen“ war ja bei allen diesen politischen Ereignissen sehr eindeutig. (Fortsetzung folgt)

Čuditi pa se je, da je pesnik kljub tem vsakdanje dolgočasnim izrazom znal poiskati svojstven blesk, ko jih je novo povezal in osvetlil iz zanimivih perspektiv. Zato med drugim ugaša, kadar „pije žejo ugaslih ognjišč“ (75) in ko „si zalikležene pletejo pesmi v lase“ (60). Včasih le navidezni vsakdanjosti je Prunč vendarle globoko razprl svoj metaforični svet in v njem razširil umetniško izpoved.

Da je v Prunčevih stavkih ogromno genitivov, na primer na strani 51 v osmih vrstah kar sedem, da je njegov jezik nabit s samostalniki in zato naredi vtis statičnosti, govori proti Prunčevemu slogu, ki hoče biti moderen in naj bi stremel po čim večji verbalni jezikovni razgibanosti. Pri manjkuje pa tudi prunčevskih elementov za kvaliteten in originalen.

Naj opozorim še na posebno potezo v „Tihožitjih“, na motiv ognja. Pesnik ljubi te slike in govori o ožganih peruti (30),

**HOČEŠ RES RAZVESELITI,
MORAŠ PRAVOČASNO KUPITI!**

**KOROŠČI - kupujte vedno
le v domačih trgovinah!**

o izžganih vekah (14), o ožganih dlaneh (22), o ognjenem krilu (42), o plamnu (62), o pogoreli vasi (75), o ugaslem ognjišču (75), o streli, ki je izžgala (41) in podobno. Slike, ki razodevajo Balantičev vpliv.

Ilustracija Pavla Pernjaka bi prenesla nekaj več prizadetosti in bi lahko napolnila prazne liste pred vsakim poglavjem. Knjiga je okusno opremljena, na zunanji strani prinaša življenjepis njenega avtorja. Izšla je v samozaložbi s pomočjo Janežičevega sklada. Z uvodno besedo jo je napotil med koroške bralce prof. dr. Reginald Vospornik.

V slovenski literaturi so Prunčeve pesmi novost, ki je izšla na Koroškem in zajela tam nekaj njenega življenja. Vem, da se je avtor „Tihožitij“, udeležil letošnjega sestanka Kluba slovenskih študentov na Dunaju v Škocijanu v Podjuni, kjer je prevzela navzoče velika kulturna odprtost in iskrenost v jasni distanci k vsemu literarnemu sodništvu, in da je ležalo avtorju na srcu, da je povedal v epilogu svoje zbirke: „Rišem neme črke v pepel“ (75). Pa bi ne bilo treba. Njegova knjiga je med nami navzoča.

Florijan Lipusch

**Madame Butterfly
v Mestnem gledališču**

V celovškem Mestnem gledališču uprizarjajo tačas znamenito opero „Madame Butterfly“ (izg. madam baterflaj). Je to opera italijanskega komponista Giacoma Puccinija. Delo spada med vrhunske stvaritve enega največjih opernih komponistov sploh. Opera „Madame Butterfly“ ima to prednost pred ostalimi Puccinijevimi deli, ker je stilno enotna, v koloritu (barvitosti) in celotnem nastrojenju pa učinkovita.

Kakor je danes ta opera ena najbolj priljubljenih del opernega občinstva, tako je treba omeniti, da je bila prva uprizoritev „Madame Butterfly“ pravi pravcati polom. V naslovni vlogi poje mlada japonska sopranistka Fumiko Matsumoto iz Tokia. Režijo vodi Alexander Meissner, scenograf je Günther Kilgus, kostume je pripravila Anny Arnold. Dirigent opere pa je Günter Lehmann.

Predstave opere „Madame Butterfly“ bodo še: v petek, 12., sredo, 17. in soboto, 27. novembra, vselej ob 19.30.

Na sporedu celovškega Mestnega gledališča je tudi opera „Madame Butterfly“ italijanskega komponista Giacoma Puccinija. V četrtek, 4. novembra je bila premiera te opere. Glavno vlogo „Madame Butterfly“ je pela pristna Japonka Fumiko Matsumoto iz Tokia, kjer je končala svoje glasbene študije. Nadaljevala jih je na Dunaju in tu dobila šele končno evropsko zrelost. V Celovcu je prvič prestopila gledališke deske kot originalna Cho-Cho-San v zgoraj omenjeni operi.

Die Kärntner Slowenen

Eine Stellungnahme zur Studie Dr. Theodor Veiters über das Minderheitenproblem in Kärnten

Dr. Theodor Veiter hat sich in den letzten Jahrzehnten wiederholt mit Minderheitenproblemen befaßt.

1936 erschien eine Abhandlung „Die slowenische Volksgruppe in Kärnten, Geschichte, Rechtslage und Problemstellung“ — Reinhold-Verlag, Wien-Leipzig.

Eine 2. Abhandlung zu diesem Problem unter dem Titel „Nationale Autonomie, Rechtstheorie und Verwirklichung im positiven Recht“, Verlag Braumüller, Wien-Leipzig, hat Dr. Theodor Veiter 1938 geschrieben. In diesen beiden Werken scheinen Widersprüche auf, die vielleicht als zeitbedingt bzw. regimemäßig angesehen werden müssen.

Nach dem 2. Weltkrieg hat Dr. Veiter in verschiedenen Artikeln zur Frage der Volkstumgruppen in Österreich Stellung genommen und heuer eine umfangreiche Studie in der angesehenen Wochenzeitschrift „Die Furchen“ veröffentlicht.

In den Nummern 33—40 behandelt Dr. Veiter das Minderheitenproblem in Kärnten. Wenn man die Studien Dr. Veiters aufmerksam gelesen hat, so muß man gestehen, daß er in vieler Hinsicht bemüht war, eine recht sachliche Darstellung zu bringen.

Einleitend verweist Dr. Veiter auf die Grenzlandlage und auf die sich daraus ergebende Funktion der slowenischen Volksgruppe, genau wie dies am 9. 5. 1965 auch Bundeskanzler Dr. Josef Klaus bei der 20-Jahrfeier des Bestehens der 2. Republik im Rahmen einer Festakademie vor den Kärntner Slowenen in Klagenfurt tat.

Zur Begriffsklärung „slowenisch“ und „windisch“ schreibt Dr. Veiter, daß philologisch beides das slowenische Idiom sei, daß die politischen Gegensätze erst von Dr. Scheichelbauer und Dr. Martin Wutte formuliert wurden. Wir möchten in diesem Zusammenhang darauf verweisen, daß bei der Manifestation Kärntens am 28. 9. 1920 am Zollfeld nur von Slowenen die Rede war und daß diesen im Falle eines österreichischen Sieges bei der Volksabstimmung volle Förderung in wirtschaftlicher und kultureller Hinsicht zugesichert wurde. Wenn der 10. 10. 1920 ein demokratischer Entscheid war, so hatte jedermann das Recht der freien Wahl und das offizielle Resultat lautete 22:15 für Österreich. Es mögen bei dieser Entscheidung wirtschaftliche, politische, militärpolitische, religiöse und traditionsgebundene Momente mitgespielt haben. Wir dürfen auch nicht vergessen, daß das österreichische Parlament den Staat Österreich im November 1918 als Teil des deutschen Reiches erklärte. Die Volksabstimmung 1920 war ein Bekenntnis zum Staat bzw. zur Staatsform, in keiner Weise ein Bekenntnis zum Volkstum. Nehmen wir ein praktisches Beispiel:

Der Bauer A spricht slowenisch im Kärntner Dialekt, sein Nachbar, der Bauer B, spricht den gleichen Dialekt, sie beide pflegen das gleiche Brauchtum, beide gehen in die gleiche Kirche, sie können also nicht verschiedenen Sprach- oder Volksgemeinschaften angehören, wohl aber können sie ideologisch verschiedene Ansichten ver-

VABILO

Katoliško prosvetno društvo v Globasnici priredi v nedeljo, dne 14. novembra 1965, ob pol treh popoldne pri Šoštarju

PEVSKO-GLASBENI KONCERT

Gostuje moški zbor iz St. Vida v Podjuni pod vodstvom Hanzeja Kežarja in godbeni trio s solisti. Nastopi tudi domači mešani pevski zbor pod vodstvom Hermana Kaniša.

Vsi ljubitelji naše domače pesmi in godbe, pristrčno vabljeni!

Po prireditvi pa je ples in bomo veseli zarajali ob poskočnih melodijah znanega kvarteta iz Slovenjega Plajberka.

ABSOLVENTKE GOSPODINJSKIH SOLI

Pristrčno ste vabljeni, da se udeležite srečanja, ki bo v St. Rupertu, 28. novembra, ob dveh popoldne z običajnim pisanim vzgojno-poučnim, kulturnim in zabavnim sporedom!

Na svidenje! Pričakujemo vas!

Vabi odbor Zveze absolventk gospodinjskih šol.

SELE

(† župan Simon Ogris)

Toplo in prijazno je sijalo jesensko sonce v soboto 23. oktobra. Sele pa so žalovale. Spremile so namreč ob občinski hiše na pokopališče župana Simona Ogrisa.

Simon Ogris je bil prvorojenec od sedmih Gašperjevih otrok. Oče Valentin je s težkim delom kot gozdni delavec skromno preživljal družino. Simon je bil nadarjen, poleg sedanjega zdravnika dr. Travnika, najboljši učenec v razredu. Komaj pa je šolo končal, je že moral prijeti za sekuro in žago in hoditi z očetom na delo. Štiri-deset let je delal, mnogokrat ob neugodnem vremenu ob hrani, ki jo drvarji jemljejo s seboj. Pri tem je zdravje trpelo in nič ni pomagalo, ko je sekuro zamenjal z lopato kot delavec pri urejevanju hudournikov. Dosegel je rento, a je žal ni dolgo užival, ker je umrl star 56 let.

V mladih letih je vneto sodeloval pri prosvetnem društvu in večkrat nastopil v igrah in kot govornik. Leta 1950 je bil kot pristaš socialistične stranke izvoljen v občinski odbor in je postal župan, enako tudi pri naslednjih občinskih volitvah, tako da je nepretrgoma načeloval občini že celih 15 let. Imel je dobro srce za vse in je ostal veri in narodu zvest. Njegov pogreb je bil veličasten, kakršnega že dolgo ne pomnimo. Slava njegovemu spominu!

Naj tudi njegov naslednik sledi njegovemu zgledu!

CELOVEC

(Razstava „Cvetice v jeseni“)

Deželna zveza vrtnarjev Koroške priredi tudi letos — kot prejšnja leta — s pomočjo Kmečke zbornice za Koroško in pod vodstvom Botaničnega vrta v času od 12. do 14. novembra, v celovškem Botaničnem vrtu razstavo „Cvetice v jeseni“.

Na razstavi „Cvetice v jeseni“ bo brezdvoma v ospredju cvetlica krizantema. Tu bodo vrtnarji pokazali, kako lahko krizantemo uporabljamo v sestavi z nekaterimi lončnicami, in sicer ne samo cveticami, ampak tudi z zelenimi rastlinami. Tudi nekatere druge cvetice, kakor vrtnice in nageljni lahko pri tem pridejo v poštev.

Razstavo „Cvetice v jeseni“ bodo odprli v petek, 12. novembra, ob 10. uri popoldne.

ST. VID V PODJUNI

(Umrl je zlatomašnik Feliks Zulechner)

V Celovcu je v soboto, dne 6. novembra, za zmerom zatisnil oči prečastiti gospod Feliks Zulechner, zlatomašnik v pokoju.

Gospod zlatomašnik se je rodil 18. maja 1888 v Mohličah. V mašnika je bil posvečen 13. julija 1913 v Celovcu. Kot župnik je služboval v St. Vidu v Podjuni v letih 1933 do 1942.

Pogreb blagopokojnega zlatomašnika je bil v sredo, dne 10. novembra, ob 14.30 v St. Vidu v Podjuni.

PRI MOSTU (KOTMARA VES)

(Tragična smrt Johana Lauseggerja)

Vaščani kraja Pri mostu, občina Kotmara ves, in vobče vsa Koroška so še danes pod težkim vtisom tragične smrti 37-letnega cestarja Johana Lauseggerja iz kraja Pri mostu, ki je strmoglavil z nadomestnega humperškega mostu v Dravo.

Izkazalo se je, da so imeli prav oni, ki so pravili, da je ta most prava smrtna past. Oporniki — med katerimi zijajo 2.50 metra široke in 1.40 metra visoke odprtine — stranske nosilne konstrukcije mostu niso zadostno varstvo za ljudi. Tako so mislili tudi starši štirih šoloobveznih otrok iz vasi Pri mostu. Zato niso nikdar puščali otrok samih čez most, ampak so jih stalno spremljali, na poti v šolo in nazaj. Ti starši so že vnaprej slutili, da se bo slej ko prej pripetila nesreča.

Cestar Johan Lausegger se je vračal v noči na nedeljo, 31. X., domov. Na mostu se je spotaknil in padel skozi odprtino ograje v Dravo.

Slučaj je še bolj tragičen, ker je Lausegger padel v reko pred očmi njegove žene Terezije. Takole je pripovedovala Lauseggerjeva žena: „Z mozem sva se vračala iz gostilne v Kožentavri. Šla sva pod roko. Prišedši na začasni humperški most, me je mož spustil, da si prižge cigareto. Ko jo je prižigal, se je nenadoma spotaknil, izgubil ravnotežje in strmoglavil skozi odprtino ograje v deročo Dravo. Nato sem takoj obvestila sosede in žandarmerijo v Borovljah. Iskali smo z lučmi ponesrečenega moža, a brez uspeha, ker je bila tudi gosta megla.“

Johana Lauseggerja so valovi reke odnesli in ga še do danes niso našli. Žalostno je tudi, da nesrečnež ni znal plavati in je pri tem utonil.

Res je nerazumljivo, da graditelji, ki so vendar strokovnjaki, tako bi vsaj menili, niso pri gradnji mostne ograje mislili tudi na nesreče, ko so vendar preprosti ljudje opozarjali nanjo. Sam Lausegger je nekaj dni pred svojo tragično smrtjo večkrat govoril, da bi se moglo zaradi slabo zavarovane mostne ograje zgoditi kaj hudega.

DOBRLA VES

(Izlet v Sele in Kaplo ob Dravi)

Ob lepem jesenskem sončnem dnevu se je v nedeljo, dne 24. oktobra, zbral dobro-

veški cerkveni pevski zbor v spremstvu č. g. prošta Brandstätterja k skupnemu izletu.

Avtobusni prevoznik g. Štefan Sienčnik nas je peljal preko Zitare vesi ob vznožju Obirja čez Apače mimo novega jezera proti gorski fari Sele. Med vožnjo so se vrstile naše pesmi, kar ni čudno, ko je med nami bil pretežni del mladih veselih pevčev in pevcev, poleg tega pa so nas pozdravljali hribi v čudovitih jesenskih barvah, katerim je jesensko sonce dajalo očarljiv sijaj. Že smo dospeli v Sele in se ustavili pred farno cerkvijo, ali bolj rečeno pred dvema cerkvama, kajti bralcem Tednika je bilo o novi farni cerkvi že sporočeno v besedi in sliki. Zato tudi ni čudno, da v Sele prihajajo številni izletniki občudovat moderno farno cerkev, pod katero je tudi prostorna farna dvorana.

Pri skrbno pripravljenem skupnem kosilu v gostilni Štefan je č. g. prošt v kratkem nagovoru izrazil organisti Korepvi materi, kakor tudi pevcem zahvalo ter nas vzpodbujal k redni udeležbi pevskih vaj, da bi bilo tako bogoslužje čim lepše.

Č. g. župnik Vauti nam je pokazal najprej staro farno cerkev, ki je res pretesna tudi za majhno faro; nato pa smo se zbrali v novi prostorni cerkvi k popoldanski pobožnosti. Ko smo zapeli Marijino pesem,

SE ZMERAJ VELJA:

V VSAKO NAŠO HIŠO SPADA —
NOVA DRUZINSKA PRATIKA

smo bili iznenadeni ob takšni akustiki. Pred odhodom pa nam je č. g. župnik pokazal še novo farno dvorano, kjer nam je posebno ugajala tudi soba, ki služi za pevske vaje. Nato pa smo nadaljevali pot v Kaplo ob Dravi, kjer je č. g. prošt župnikoval 14 let.

Č. g. župnik Kanauf nas je peljal v cerkev, ki je zelo prostorna in čudovito lepa. Od vseh strani cerkve vidiš k oltarju, kjer duhovnik mašuje obrnjen proti ljudstvu, prižnica pa se lahko prestavi v bližino oltarja. Preko začasnega humperškega mostu, katerega so v kratkem času zgradili pionirji avstrijske vojske, smo nadaljevali pot v romarsko cerkev v Zihpoljah. Po kratki skupni molitvi smo se pravtako ob molitvi zbrali pri grobu rajnega g. dekana Koširja. Ko smo odhajali iz Zihpolj, je že padal mrak v dolino in tako smo se bližali Celovcu, ki je bil ves v morju luči.

Ker pa med potjo nismo več mogli občudovati krasoto narave, nam je g. Štefan Sienčnik poročal o velikem doživetju pri romanju v Rim, kajti peljal je tja z avtobusom in je zvečer pred našim izletom srečno došel z vsemi romarji brez vsake zapreke ali nesreče domov. Romarji so ob globokih vtisih poročali, da to doživetje ni moč popisati z besedami. Na mnogostransko željo bo prevoznik g. Štefan Sienčnik

„GORE V SLIKI“

je naslov slikarske razstave Umetniškega paviljona iz Slovenjega Gradca, ki so jo odprli v torek v celovškem Umetniškem domu. Razstavo, ki bo odprta do 24. novembra, si lahko ogledate vsak dan od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure.

Na to umetniško razstavo, ki je zares edinstvena po lepoti, opozarjamo naše ljude od blizu in daleč, naj si jo ogledajo!

drugo leto v Veliki noči zopet peljal v Rim.

Ob tem pripovedovanju nam je bila pot prekratka, ter smo se naenkrat znašli zopet doma. Pevce, ki stanujejo v zunanjih vaseh je g. Sienčnik zapeljal na njih domove kot pastir svoje ovčice v hlev.

Preč. g. proštu pa se na tem mestu še enkrat iz srca zahvaljujemo za tako lep doživetje dan. Pevcem, ki se izleta niso mogli udeležiti, je lahko žal, kajti nadoknaditi lepega doživetja ni več mogoče.

Cerkveni pevec.

RADISE

(50-letnica župana Nužeja Wieserja)

Minuli ponedeljek je dopolnil 50. leto svojega življenja naš spoštovani župan Nužej Wieser, pd. Šubernik.

Ob srečanju z Abrahamom se ga v hvalenosti spominjajo vsi občani naše male gorske občine, za katero tako očetovsko skrbi in jo z ostalimi možmi vodi sedaj že osmo leto.

Zelimo mu, da bi mogel še nadalje z očetovsko ljubeznijo skrbeti za svoj dragi rojstni dom, hkrati pa z njemu dano železno voljo voditi našo skupno občinsko domaćijo. Vsi, ki ga kot zglednega in naprednega gospodarja spoštujemo in cenimo tudi kot vzornega župana, mu želimo ob tem jubileju vse najboljše.

Se na mnoga zdrava leta naj ga ohrani nam nebo!

SVEČE — ZGORNJE KRAJE

Gibanje prebivalstva v letošnjem letu je zelo pestro. Med drugimi dogodki naj omenimo poroko Anije Frießnig. Nevesta prihaja iz družine našega priljubljenega cestarja in je izučena šivilja. Zenina je našla v Celovcu, oziroma on njo. Valentin Poljanž, mehanik, je namreč Celovčan. Ani pa je hodila v Celovec v službo. Zenin je kmalu spoznal lepe lastnosti Anije in se ni zbal prititi na deželo.

Poroka s sv. mašo je bila v nedeljo, 5. septembra, v cerkvi sv. Lamberta v Svečah. Gospod župnik so novoporočenima v nagovoru obrazložili pomen zakona in blagoslovili njuno zvezo. Z novim parom so se sorodniki, prijatelji in povabljeni povesečili pri Adamu.

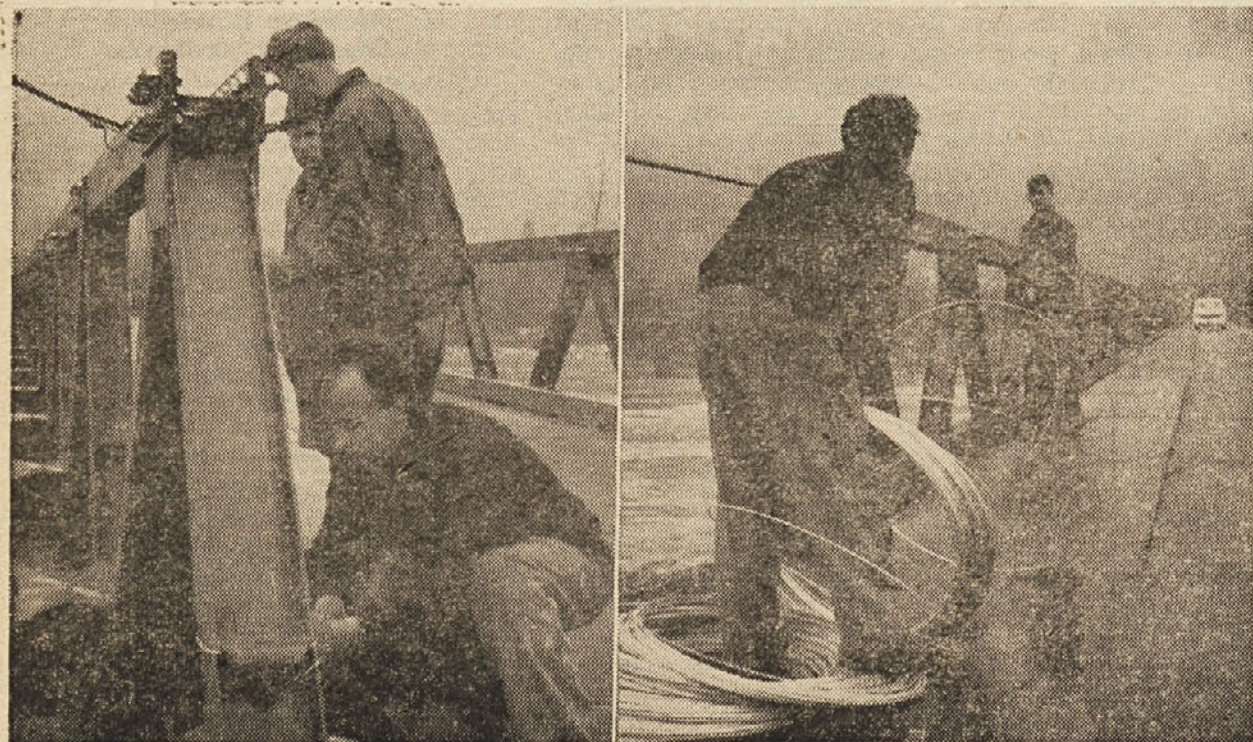
Da bi novoporočenca lepo „vozila v dvojce“ in bi Bog blagoslovil njuno zvezo iskreno želijo sovaščani!

PEČI

štedilnike v največji izbiri

dobavi

Podjunska trgovska družba
bratje RUTAR & Co.
Dobrla ves - Eberndorf

še po tragični nesreči, ko je moral plačati s svojim življenjem cestar Johan Lausegger, je komisija Deželne gradbene direkcije pregledala položaj na začasnem humperškem mostu. Po ogledu je komisija takoj dala nalog, naj delavci tovarne Hutter & Schranz na obeh straneh stranskih nosilcev ograje napeljejo žico kot varstvo in tako zasigurajo pešce pred nevarnostjo. Poleg tega so na obeh koncih mostu namestili varnostne tablice kot opozorilo pešcem.

Ob sedmi obletnici izvolitve papeža Janeza XXIII.

Koncil uzakonil pet novih dekretov

28. oktobra 1958 je bil po smrti sv. očeta Pija XII. izvoljen za novega papeža na videz nepomembni 77-letni kardinal, beneški patriarh Angel Jožef Roncalli. Vendar je prav ta povzročil v katoliški Cerkvi pravo pravcato revolucijo. Z njim se je pričela nova pomlajena doba Cerkve.

Pomlad je prišla s sklicanjem 2. vatičanskega koncila. Letos, ko so se koncilski očetje zopet zbrali že na 4. in zadnje zasedanje, so sami videli sadove svojega dela, pa tudi zgodovinski pomen odločitve sv. očeta Janeza XXIII., ki je sklical 2. vatičanski koncil.

Prav zaradi tega se je papež Pavel VI. odločil dati letošnjemu 28. oktobru posebno slovesen pečat. Naj ves svet, ne glede na vero, začuti, kaj dolguje nepozabnemu Janezu XXIII.

Kot znano se je 2. vatičanski koncil pričel 11. oktobra 1962. Na njem, to je na prejšnjih treh zasedanjih so uzakonili že pet osnutkov: dva 4. decembra 1963 (o bogoslužju in sredstvih družbenega obveščanja), ter tri 11. novembra lani (o Cerkvi, ekumenizmu in vzhodnih Cerkvah).

Na letošnjem 4. in zadnjem koncilskem zasedanju se je tem osnutkom pridružilo še pet novih dekretov: o dušnopastirskih dolžnostih škofov v Cerkvi; bil je sprejet z 2319 glasovi proti 3; o verskem življenju, za je glasovalo 2321 koncilskih očetov in samo 4 so bili proti; o duhovniški formaciji (zanj je bilo 2318 proti 3); o krščanski

vzgoji (2290 proti 35) ter o odnosu Cerkve do nekrščanskih ver; v tem dekretu je vključena izjava o Judih. Za ta zadnji dekret je glasovalo 2221 koncilskih očetov, proti je bilo 88.

Po uzakonitvi je papež Pavel VI. daroval koncelebrirano sv. daritev v sodelovanju s 24 kardinali.

Po evangeliju je govoril sv. oče zbranim koncilskim očetom. S hvaležnostjo se je najprej spomnil pokojnega papeža Janeza XXIII., kajti njegovi pametni odločitvi se

imamo zahvaliti sklicanju 2. vatičanskega koncila. V nadaljevanju svojega govora je papež izrazil svojo edinost s škofi in verniki, ki trpijo preganjanje zaradi Kristusa. Sv. oče je izrazil upanje, da bo delo koncila ojačalo Cerkvi njeno poslanstvo v novih razmerah, v katerih se nahaja človeštvo. Tople besede je imel za ločene kristjane in za pripadnike ostalih verstev, med katerimi zavzemajo posebno odlično mesto Judje, saj so naši duhovni sorodniki po Abrahamu in zato ne več predmet prezira ali obsodbe, temveč predmet spoštovanja, ljubezni in upanja. Na koncu je papež še dejal: „Tako Kristusova Cerkva s pomočjo tega koncila napreduje v resnici in veri ter razširjanju pravice in ljubezni. To je vsebina njenega življenja.“

Po slovesni božji daritvi so svečano proglasili dekrete.

Prva mednarodna razstava haflingerjev

Združenje rejcev haflingerja na Tirolskem je priredilo nedavno veliko mednarodno razstavo, ki naj bi močnejše povezala rejce haflingerjev v vseh državah, obenem pa bi bila tudi močna propaganda za to pasmo, ki so ji nadelo naziv „univerzalni konj“. Razstave se je udeležilo 5 držav, in sicer Avstrija, Italija, Holandija, Zahodna Nemčija in Švica. Razen teh je nastopila madžarska državna kobilarna Rabolna s kolekcijo arabcev. Skupaj je bilo na razstavi 270 haflingerjev (244 kobil in 26 žrebcev) ter 36 arabcev (29 kobil in 7 žrebcev).

Organizacija razstave konj samo ene pame zahteva dolgotrajne in temeljite priprave. Organizatorju je treba čestitati, da je razstavo organizacijsko tako dobro pripravil, po drugi strani pa zagotovil potreb-

na finančna sredstva, ki niso bila majhna. Del stroškov so nosile države-udeleženke same.

Za strokovnjaka je bila ta razstava predvsem zanimiva z rejskega stališča. Pričakovati je bilo, da bodo v posameznih skupinah (žrebci, mlajše kobile, starejše kobile itd.) prišle na prva mesta živali, ki bodo res predstavljale tak tip haflingerja, kakršnega naj bi redili v bodoče. Ravno pri določitvi najprimernejšega tipa je imela ta razstava pomembno nalogo. In prav te, osnovne, v ničemer ni izpolnila. V komisijah za ocenjevanje so sodelovali strokovnjaki in predstavniki rejcev vseh udeleženi držav. Kako neenotni so bili ravno v pogledu tipa haflingerja kaže že dejstvo, da je prvega dne, ko bi morale biti vse živali ocenjene, končala z delom le ena od petih komisij. Ostale so naslednjega dne morale začeti znova, ker iz ocenjevalnih list ni bilo jasno, katere živali so v posameznih skupinah najboljše. Rezultati so potem dali povoda mnogim negotovanjem, vloženih je bilo zelo dosti protestov, ki pa so bili večinoma nezadovoljivo rešeni.

Vse to je v jasni luči še enkrat pokazalo, da haflinger v tipu še ni ustaljen. Edino Južna Tirolska, ki je domovina haflingerja, je izjema. Njihovi konji so bili sicer najmanjši (saj je haflinger mali konj!), vendar najplemenitejši in dosti izenačeni. Strokovna javnost jih je enoglasno ocenila kot najboljše na celotni razstavi. Vsem je bilo tudi jasno, da je pravega haflingerja mogoče dobiti le na Južnem Tirolskem.

Po tipu se je izvirnemu haflingerju Južne Tirolske najbolj približala skupina iz Koroške, ki že dolgo uporablja v svoji reji plemenjake, nabavljene v Južni Tirolski.

Zelo dobra je bila skupina Bavarske (Zah. Nemčija). To so nekoliko večje živali, ker Bavarci želijo vzrejati haflingerja med drugimi tudi kot jahalnega konja za otroke, so pa zelo dopadljive in izredno izenačene. Posebno se odlikujejo po ravnih, izdatnih hodih, vidi se vpliv sistematskega rejskega dela. Ko je Bavarska začela pred 30 leti izgrajevati svojo rejo, je uvozila prve živali iz Južne Tirolske.

Največjo zbirko, 100 kobil, je razstavila Tirolska. Na žalost je bilo tu le število, kva-

Prišel je čas sajenja sadnega drevja

V topli podnebju in lahkih propustnih zemljah je najbolje saditi sadno drevje v jeseni. V hladnejših krajih in v težkih zemljah pa sadimo zgodaj spomladi. Pred sajenjem obrežemo poškodovane, predolge ali pregoste korenine ter jih namočimo za nekaj ur v mešanico kravjeka, ilovice in vode. Če so korenine osušene, jih namakamo 1 do 2 dni v stoječi vodi. Rezi na koreninah morajo biti pravokotne in gladke.

V odprto jamo zabijemo drevesni kol, katerega olupimo, ožgemo, ali pa ga svežega namakamo v 3% raztopini modre galice ali ksilona.

Drevesno jamo izkopljemo že prej in jo nekaj tednov pred sajenjem po dnu zasujemo, da se zemlja vleže. Zemljo, kjer bodo korenine, izboljšamo s kompostom. Za vsako sadiko potrebujemo 50 do 100 kg komposta ali pa toliko gnoj, ki pa ne sme priti v dotiko s koreninami.

Drevesca kupujemo pri priznanih sadjarjih, ki imajo potrjeno, da so drevesca pregledana, dobre kakovosti in sorte.

litete pa zelo malo. Predvsem je bila zbirka povsem neizenačena, skoraj bi rekli, kolikor živali toliko tipov. Med njimi je bilo vse, od prav majhnih haflingerjev v tipu bosanskega konja, pa do lažjih hladnokrvcev. Predvsem so strokovnjaki kritizirali grobe glave. Tirolska je do svojega haflingerja prišla s križanjem in to se še danes pozna. Čeprav je z izredno veščo propagando uspela izvoziti svoje haflingerje že v toliko držav na raznih kontinentih, je razstava le pokazala, da sami nimajo posebno kakovostnih haflingerjev. Treba bo še desetletja rejskega dela, preden bodo imeli res dobre živali.

Skupini Holandije in Švice sta bili slabi, vse živali so bile uvožene iz Severne Tirolske, razen nekaj žrebca, ki so jih zredili že sami. Te so bile najslabše. Živali obeh držav so bile neizenačene in vprašanje je, ali ima s tako slabim začetnim blagom sploh smisla graditi novo rejo. To so se vpraševali tudi razočarani Holandci sami in se zanimali za nakup živali iz Južne Tirolske.

Oglašuj v našem listu!

Velika izbira

perila in blaga

pri

L. Maurec

Klagenfurt, Alter Platz 35

Z najlonom zavarujemo rastline pred mrazom

Bliža se zima in kdor ljubi cvetje in rastline na splošno, naj jih pravočasno obvaruje pred mrazom in poledico. Tu mislimo zlasti tiste, ki hranijo rastline v vazah. Najsi bodo meščani ali pa stanujoči na podeželju, biti morajo silno oprezni pri ravnanju s cvetličnimi vazami. Še preden nastopi mraz, naj pripravijo primeren kotic v zavetju — npr. na balkonu ali terasi, v katerega bodo spravili vaze. Predvsem naj ne bodo vaze izpostavljene burji. Ako takega koticika nimajo, si ga lahko ostvariyo z deskami iz lahkega lesa, svetlo obarvanega ali naoljenega, ki bodo tvorile nekakšen plotiček. Pri roki naj imajo nekaj slame, jutinih vreč in šote. Šota je posebna vrsta zemlje iz rastlinskih odpadkov, je zelo lahka in elastična, zato redkokdaj zmrzne.

V zaveten kotic položimo eno ali več lesenih škotel, to odvisi pač od števila vaz, ki bi jih radi shranili. Vanje postavimo vaze, a pod vaze ter med nje lepo nasujemo lesenega pepela, žaganja ali šote.

V zaveten kotic položimo eno ali več plastičnih vrečk, katere lepo privežemo. Vaze naj ostanejo čez noč pokrite, a čez

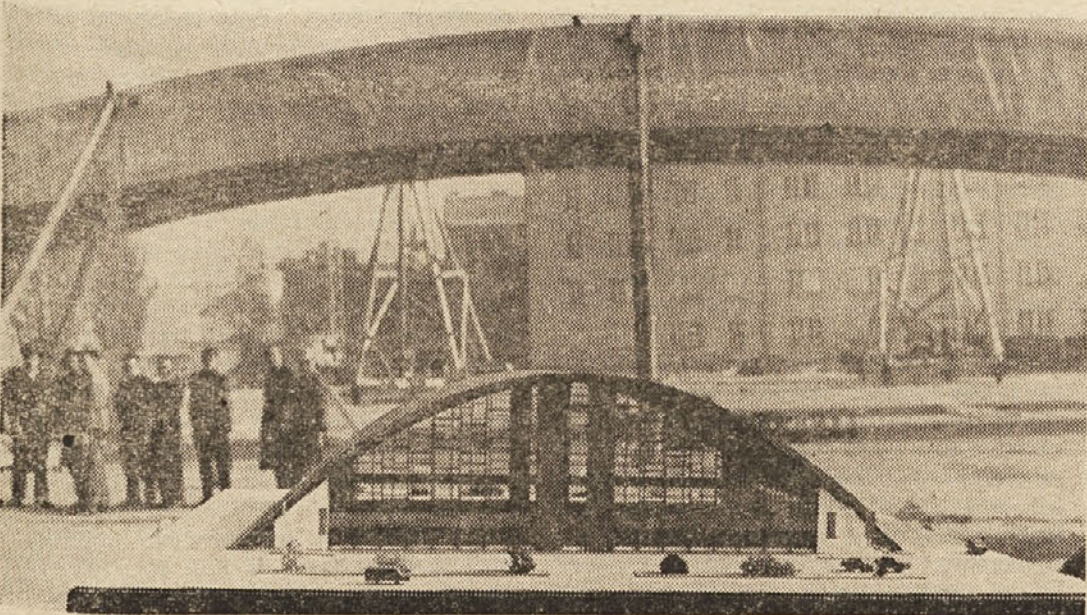
dan nekoliko zrahljamo vrstico, s katero smo privezali vrečke, tako da dobe rastline malo zraka. Pri zalivanju je treba silno paziti. V tej sezoni rastline malo pijejo. Zalijmo jih v jutranjih urah in ne zvečer. Ponoči je temperatura najnižja in če rastlino zalijemo zvečer, nam ponoči zmrzne. Ako smo le previdni, lahko že zvečer ugotovimo, ali bo ponoči zmrzovalo ali ne, in sicer po zvezdah; če je nebo lepo zvezdnato, bo ponoči zmrzovalo.

Podobno, kot smo zgoraj opisali, naj ravnajo vrtnarji. Vsajene rastline naj, ako le mogoče, presadijo v zaveten prostor, ako to ni mogoče, naj jih lepo pokrijejo s plastičnimi vrečkami.

Za rastline v vazah pa naj storijo naslednje: v zemlji naj skopljejo primerno podolgovato luknjo, v katero položijo vaze, med vaze nasujejo pepela, žaganja ali šote, prav tako pa z njimi prekrijejo tudi zemljo v vazah.

Ako nam je rastlina v vazi zmrznila, je ne smemo zalivati, ampak pustimo, da se odtali, nato odrežemo zmrznjene vejice in preostane nam le upanje, da spet oživi korenika.

Največja lesena hala v Evropi na celovškem sejmskem prostoru — Lesena hala kot sejmska atrakcija

Kakor znano (naš list je o tem že pisal v prejšnji številki) sta celovski župan Hans Außerwinkler in podžupan, komercialni svetnik Rudolf Novak prvič zasadila lopato za pričetek gradnje največje sejmske lesene hale v Evropi. Celovec bo torej posestnik evropskega rekorda v sejmskospodarskem oziru. Zgradba hale bo v celoti iz lepljenega lesa in bo dolga 100 metrov, široka 75, visoka pa 25 metrov; celotna površina pa znaša 7200 kvadratnih metrov. Za zgradbo bodo porabili 3000 kubičnih metrov lesa in 25 ton lepila.

Slika levo kaže vzorec hale, medtem ko vidimo na desni sliki podžupana Rudolfa Novaka, ki je prvič zasadil lopato za pričetek gradnje te ogromne hale.

SOCIALNA SOLA:

Katoličani in delavsko vprašanje

„Delavsko vprašanje“ je nastalo pred dobrimi stopetdesetimi leti, ko je industrija stopila na mesto dotedanjega patriarhalnega proizvodstva gospodarskih potrebščin. Razno orodje v mojstrskih delavnicah so zamenjali dragi stroji v tovarnah in ves kapital se je začel kupiti v rokah maloštevilnih gospodarjev, podjetnikov in tovarnarjev. Nekdanji mojstri in pomočniki so postali navadni delavci, popolnoma odvisni od delodajalca in tako se je oblikovala na eni strani maloštevilna družba bogatincev, ki so po tedaj veljavnih zakonih imeli pravico z delavci ravnati po mili volji: jih izjemati, zatirati, zapostavljati, odstavljati in podobno; na drugi strani pa je bila neizmerna množica delavcev-proletarcev brez vsakega zakonitega varstva in pravic. Tako sta torej nastala dva družbena razreda: kapitalističen razred bogatih in delavski razred proletarcev.

Mnogi so se spraševali, ali je taka razdelitev v dva razreda, ki se med seboj sovražita do smrti, nujna posledica industrializacije ali pa so še drugi vzroki. Posebno Cerkev je kmalu pokazala na globlje vzroke, da je prišlo do tako nekrščanskega razmerja med delodajalci in delavci. Izjaidba in uvedba je bila le ugodna prilika in nekak povod, da so brezbožni nauki, ki so učili, da nad človekovim razumom in nad denarjem ni Boga, našli ugodno tla. Glavni vzroki teh žalostnih razmer so bili torej zmotni nauki, ki so mogočnim dajali popolno svobodo nad delavskimi množicami.

Dolžnost kristjanov

V tem, da take razmere v družbenem življenju nasprotujejo Kristusovemu evangeliju ljubezni in pravice, so si vsi kristjani bili na jasnem. Zato se je med katoličani vedno bolj glasno slišalo, da so v prvi vrsti kristjani dolžni, da po svojih močeh pomagajo rešiti socialno vprašanje po božjih zapovedih. Toda kako naj to težko vprašanje rešijo, o tem pa tudi med katoličani ni bilo enotnosti.

Prav v teh težkih časih je bila Cerkev v težkem položaju. Brezverska filozofija je zelo zastrupila inteligenco, ki se je skoro v celoti obrnila proti cerkvenemu učitelstvu. Tedanji liberalizem je na vseh področjih potisnil Cerkev iz javnega življenja v zakristije. Geslo časa je bilo: človek je neodvisen napram božjim, moralnim in cerkvenim postavam; le nazadnjački še poslušajo Cerkev!

Pa tudi delavstvo ni videlo v Cerkvi svojega rešitelja. V svoji bedi in brezpravnosti je upalo, da se bo rešilo le z uporabo in z revolucijami; k temu so ga ščuvali pravtako brezbožni komunisti in socialisti. Podtikali so Cerkvi zaveznitvo s kapitalisti, ker ni dovoljevala prevratnih revolucij in to je delavstvo še bolj odtujevalo od Cerkve. (Dalje prihodnjič)

ZA MLADINO IN PROSVETO

Da bi zaščitili mladino

Zakon o zaščiti mladine je morda najvažnejši zakon v „kazenskem zakoniku“, saj mu je zaupano najdražje, kar ima narod: družina, mladina. Dokler so bili družina, šola in Cerkev glavni vzgojni činitelj mladine, ni bila potreba po „zakonu o zaščiti mladine“ tako nujna. Danes pa je postala ulica, kino-dvorana, delavnica ali športno igrišče najmočnejši oblikovalec mladega rodu. Za premnoge mladostnike pa pomenijo že tudi nočna gostišča in beznice nevarnost popolne izkvarjenosti.

Prav gotovo ni lahko najti sredstva in poti, kako obvarovati mladino pred kvarnimi vplivi današnje plitve, brezvestne in v uživanje usmerjene družbe. Vse javno okolje je okuženo po „šundu in seksu“. Ne le izlozbe, reklame, plakati, parole in tiskani zvezki, ki zlorabljajo „demokratsko svobodo“, marveč tudi ustanove, ki morajo biti nadzorovane po javni oblasti, mnogokrat nemoteno razpečavajo to umazano blago. Celotno v radio in televizijo, da ne omenjamo filma, se zna vtihotapati tovrstna umazanija.

Saj imamo tudi v Avstriji zakon o zaščiti mladine, ki je bil še le pred nekaj leti proglašen. Tudi posamezne zvezne dežele imajo svoje tovrstne deželne zakone. Toda vedno znova ugotavljajo, da ti za-

koni in odredbe javnih oblasti nikakor ne morejo prav uspeti. V Linzu so imeli pred kratkim prave študijske dneve za zaščito mladine, kjer so iskali novih poti, kako čimbolj zmanjšati kvaren vpliv javne nemorale nad mladino.

Neki predavatelj je omenil, da mnogi psihologi mislijo, da naj bi povsem ukinili vsako prepoved udeležbe slabih filmov in nemoralne reklame, kajti mladina naj se čimprej vsega tega „navadi“ in tako bo postala „nedostopna - imunizirana“ pred temi slabimi vplivi. To trditev naj potrdi primera z nalezljivo boleznijo, ki se navadno več ne povrne, če jo bolnik že enkrat preboli. Toda vprašanje je, če jo sploh preboli. Sicer pa prav te bolezni prerade „puste posledice“...

Vendar so izdelali ob teh študijskih dneh nekaj predlogov. Splošno je bilo mnenje, da z vedno strožjimi predpisi ne bo uspehov. Mladino je treba tudi v kazni dvigati in jo pritegniti k socialnemu delu. Tudi za obisk predstav, ki so vzgojno pozitivne, bi naj ne veljal predpis o „policijski“ uri. Povsem nov pa naj bi bil v zakonu o zaščiti mladine odlok, ki bi naj prepovedal „avto-stop“, ker vzgojno negativno vpliva na mladostnikovo samodejavnost ter je že mnogim bil v moralno pogubo.

Iz filmskega sveta

Jezus — ribič

Le redko kateri „verski“ film je žel toliko pohvale kot film o življenju Jezusovem po evangeliju sv. Mateja. Izdelal ga je italijanski režiser Pater Pavel Pasolini, ki je po prepričanju marksist in tako ne izpoveduje vere v nadnaravno življenje. In vendar je ta iskren iskalec resnice izoblikoval film, ki je lansko leto prejel nagrado mednarodne katoliške filmske komisije in velja za doslej najboljši film o Jezusovem življenju.

Verski filmi vedno po „svoje“ prikazujejo dogodke in zato jim ne moremo priznati vse verodostojnosti. Važnejša je pri njih ideja, ki jo skušajo podati. In prav v tem se Pasolinijev „Menschenfischer — ribič ljudi“ tako odlikuje. Prikazati hoče namreč Kristusa in njegovo srečanje z ljudmi. V tem filmu se srečuje z nevernikom-režiserjem samim. Tako se je Pasolini srečal z Jezusom, prikazanim v Matejevem evangeliju.

HITLER NA ZADNJI SODBI

Na neki novi katoliški cerkvi v Bambergu v Nemčiji visi na steni velik kamnit relief poslednje sodbe. Na tem reliefu je tudi podoba Hitlerja. Tu predstavlja Hitler vse one, ki so zločinski izrabljali svojo oblast. Na reliefu je razločno mogoče spoznati Hitlerja med pogubljenimi.

davnine poštena in bo taka tudi ostala. Orožniki na njegovem domu niso nikdar niti za kakimi pričami stikali, ker je vsak gledal, da je imel čim manj opravka z njimi. No kot da je Ivo — orožnik ni hotel biti ne Janez ne Janko, še Ivan ne — vedel za očetove misli: govoril je z njim, kolikor je bilo treba, drugače se je rajši obračal na mater. In mati so bili prijazni z njim. Čudno! Kalumeta niso mogli, Metka je imela v njih zaslombo. Tudi za Vekoslava niso bili Bog ve kako navdušeni. Ali čez orožnika niso rekli nikdar neprijazne besede. In bilo jim je po volji, da je rad govoril z njimi. Metko je ta materina slabost jezila. Kaj ne vidi, kam hoče orožnik in zakaj je prijazen z njimi? Ljubši je bil sedaj Metki oče. Ta vsaj ni skrival svoje nejevolje nad njo zaradi Vekoslava. Toda da se nikdar več ne vtakne v nobeno obletavanje in prihajanje v hišo, še manj pa, da bi ji koga vsiljeval, to si je menda sam pri sebi prisegel. Tako je prav, oče, pa če ste tudi hudi na svojo prvorojenko! Mati, vi menda mislite, da se orožnik samo zaradi vas suče tu okoli?

Prišlo je pismo. Dolgo, dolgo pismo. Metka je bila tolikanj previdna, da je bila prosila pismonošo, naj ji pisem s Tineto pisavo ne daje pred domačimi. Ko ji je v tisti žalosti ob odhodu povedal, da ji bo pisal, je slutila, da pisem ne sme videti vsak. In ni ji žal, da je tolikokrat postregla pismonoši, ki je sedaj razumel in ji napravil po volji. Samo z očmi ji je naznačil,

Otroški kotiček

Govoreče drevo

(Finska pravljica)

Nekoč je šel lovec v gozd. Izgubil se je in prišel do velikega jezera. Iz jezera se je dvignil ogromen zmaj in dejal možu:

„Nikar me ne ustrel!“

Mož je prestrašen zakričal:

„Požrl me boš, če te ne ustrelim!“

„Ne bom te, le pusti me priti do tebe. Glej, za menoj prihaja drug zmaj, ki me hoče požreti. Tega ustrel! Meri v belo liso na njegovih prsih.“

Prirohnal je drugi zmaj. Lovec je ustrelil v belo liso in zmaj se je zgrudil. Tedaj je šel prvi zmaj k drugemu in ga požrl. Potem je prosil lovca, naj sede na njegov hrbet. Toda lovec si ni upal.

„Le sedi! Odneseš te bom.“

In lovec je sedel nanj.

„Komaj pet vrst (ruska dolžinska mera) imava do vasi,“ je dejal zmaj. „Naj ti puhnem v usta!“

Mož se je prestrašil, vrgel se je na kolena in zajokal, toda zmaj mu je rekel:

„Nikar ne jokaj! Naredil te bom za zelo pametnega.“

Tedaj je lovec nehal jokati in postal je zelo pameten. Šel je domov in dejal svojim bratom:

„Osedlajte konje. Šli bomo v gozd po zlato skledo.“

Šli so v gozd, hodili pol dneva in bratje so spraševali:

„Zakaj si nas, tepec, izvabil semkaj?“

Tedaj je nad njimi zašumelo veliko drevo:

„Pod mojimi koreninami leži zlata skleda.“

Bratje so izgrebli zlato skledo, odjezdili domov in, ko so dvignili pokrov, je bila skleda zvrhana cekinov.

Nato so šli bratje v gozd in posekali drevo. In drevo jim je reklo:

„Stešite iz mene podboje za hišna vrata.“

Naredili so, kar jim je ukazalo drevo. In v hlevu so se jim množili konji in krave in nikoli jim ni zmanjkalo kruha v shrambi.

Stanka Vinšek:

Ogenj v peči

Ogenj v peči prasketa in požira veje, plamen šviga sem in tja in nam izbo greje.

Ogenj v peči prasketa, z iskrami nam sveti, da pozimi je doma toplo kot poleti.

MATIJA MALEŠIČ

16

V ZELENEM POLJU

ROŽA

Ali Tine je bil že v veži.

Metka je stekla za njim. Hotela mu je reči lepo besedo, potolažiti ga, zabrisati sled očetovih besed. O, saj ni nihče drugi na svetu razen nje vedel, kaj hrumi in poka sedaj v Tinetovem srcu.

„Tine!“

„Pisal ti bom!“

Ni ji segel drugič v roko. Odvihral je.

Metka je slišala Lokačkin jok. In ji je bilo hudo, hudo pri srcu, da bi se najrajši tudi sama razjokala. Prav gotovo bi se razjokala, če bi je ne bilo sram pred domačimi. Saj sama ne bi vedela zakaj, ali tisti dan bi jokala.

Če bi šel Tine v bogoslovje, bi ji gotovo ne bilo tako hudo. Ne, ne, gotovo ne! Tedaj bi mirno pomolila za njegovo srečo...

VI.

Orožnik ni bil človek, ki bi se ustavil sredi poti. Tudi ni bil vajen, da bi mu kje kaj spodletelo.

Metka se je že od tistega večera po igri bala, da ne bo miroval. Ko je norel Kalumet in ji grenil življenje, se je Metki zdelo, da orožnik s stisnjenimi zobmi in ustnicami opazuje, kaj bo iz tega. Ko je prihajal

Vekoslav, je Metka dobro opazila orožnikov nemir. Po Tinetovem odhodu je Metka čutila, da ne bo miru, kakor si ga je želela in zamišljala. Orožnik je očividno povsod iskal prilike, da pride v njeno bližino.

Ob trgatvi si je prilagodil službo tako, da je prišel s tovarišem mimo njunovega vinograda. Ustavil se je in začel prijazen pogovor. Oče je bil mnenja, da ni dobro biti znan in prijazen le z gospodi od sodnijske, kakršen je bil Vekoslav, temveč tudi z orožniki. Povabil je oba, toda ne samo na grozdje, ampak tudi v zidnico na prigrizek in na stanino. Drugi orožnik, ki je bil že oženjen, je rad stopil v zidnico; prvi pa je odložil puško in se ni gani od Metke. Pomagal je trgati. Da je tega dela vajen, je pravil. Da imajo pri njih tudi vinograde, Vipavec da je. Nikamor se orožnikoma ni mudilo.

Ljudje so si že namigavali, da se Anka in orožnik rada gledata. Že tedaj, ko so imeli pri sosedu vinotoč, se je navadil orožnik prihajati k njim. Sedaj je vselej prihajal in odhajal od sosedov tako, da je šel mimo Metke, ki je kmalu opazila, da prav za prav niti ne hodi več na obiske k Anki. Le tako se dela, kot da hoče k Anki, v resnici pa le opreza, kje bi zagledal, ujel in nagovoril Metko.

Oče je bil res mnenja, da je dobro biti v prijaznih stikih z orožniki, ali da bi le preveč stikali okoli njegove hiše, mu ni nič preveč dišalo. Kamor vtikajo orožniki svoje nosove, smrdi. Njihova hiša pa je iz

da je njeno pričakovanje spolnjeno, pa ga je počakala na mestu, kjer ju niso videli domači.

Pismo je bilo žalostno. Tinetu vojaško življenje ni ugaľalo. Gole stene vojašnice, črvice stopnice in podi, sivi stropi, neumita okna, železne postelje, preperele slamnjace, tovariši iz vseh vetrov, korporal, ki je pred letom kot prostak klical konjske hleve, sme kričati na enoletnike, izmed katerih so nekateri že doktorji prava ali filozofije, vsi pa študirani. Bolj ko je kdo učen in globok, bolj mu skušajo dokazati, kako reven je, kako nič ne zna, ker ne zna eksercirati. Višek vsega znanja je pravilno upogibanje kolen, prsi ven, glavo pokonci, glavo na levo, glavo na desno, „marsch eins, marsch eins, marsch eins“. Povsod in od jutra do večera: „marsch, eins, marsch eins, marsch eins...“ In vse, kar človek naredi, naredi slabo, ničesar ne zadene, z ničimer niso zadovoljni. Ko da si hoče nadporočnik ohladiti svojo jezo, ker ni mogel v gimnaziji čez peto, pa je bil prisiljen vstopiti v kadetnico. In ko da hoče bivši konjski hlapec, sedaj gospod korporal, pokazati, koliko prej zadene pravilen in predpisan korak tisti, ki ni nikdar povohal latinske slovnice. Tine bi obupal. Domača polja, gozdovi, vinogradi, kje ste? Kje si, harmonika, da bi ti človek izvajal žalostne tožbe po svobodi? Edina tolažba je Tinetu, da včasih na skrivnem pogleda v svoj kovčeg. Prav na dnu so Prešernove poezije, v njih je šopek stisnjenih rož. Ta

P I S A N O B R A N J E

Odšla brez naslova

„Mislim, da jo je ubil,“ je šepetala ena izmed sosed.

Druge so prikimale: štiri ženske so se dele pri kavi, stikale glave in opazovale skozi in pol odprto okno, kako si je sosed Brown dal opraviti po dvorišču.

Štiri klepetulje so zopet razpravljale o dolgi in skrivnostni odsotnosti Brownove žene. Slutile so škandal, kajti zakonca Brown se nista posebno dobro razumela. To je vedela vsa sosesčina...

Zdaj pa je gospa Brown odpotovala. Tako je vsaj trdil gospod Brown. Toda nihče ni videl sosede odpotovati. Moralo je torej biti tiho, nenadno slovo...

„Ne bi se čudila,“ je dejala druga sosed, „če bi imeli prav, ljuba sosed. Morda jo je res ubil.“

Spčetka so bile seveda samo govorice. Toda gospe Brown res dolgo ni bilo nazaj. In tudi pisala ni.

Čez nekaj časa je pričel celo pismonoša paziti na pisma, ki so prihajala iz Kalifornije, kamor je odšla gospa Brown na obisk k svoji teti — kakor je trdil gospod Brown. Toda pisma ni bilo. Čudno, kajne?

To je mimogrede omenila gospodu Brownu tudi neka prijazna sosed, ko ga je po naključju srečala na ulici.

Čez nekaj dni pa se je Agneza Brown res oglasila.

„Toda pisava se mi je zdela malce čudna,“ je zaupal pismonoša sosedam. „Videl sem pisavo gospe Brown na pismih, ki mi jih je dala, da jih odnesem na pošto... in ta je bila čisto drugačna, če se prav spominjam.“

To je seveda dajalo govoricam nov polet. „Kaj pa, če jo je res ubil!“

*

Nekega dne se je pojavil na vratih Brownove hišice napis: „Enodružinska hišica, popolnoma opremljena, naprodaj.“ Pomislite!

Gospod Brown je imel seveda takoj pojasnilo pri roki.

„Moji ženi,“ je dejal, „je v Kaliforniji tako všeč, da bi najrajši kar ostala tam. Pri svojem poklicu,“ — Brown je bil knjigovodja — „lahko najdem novo službo. Če je Agnezi res tako všeč...“

„Tam, kjer je,“ so šepetale sosede med seboj, „ji je menda že všeč.“

„Razen, če ji ni prevroče,“ je siknila druga. Vse skupaj pa so rekle samo „-c-c-c-c-“ in majale z glavo. Nato so si natočile sveže kave.

Gospod Brown je jedel zdaj zelo pogosto izven doma. To je razumljivo. Toda zdi se, da ne sedi rad sam pri mizi. Več kot enkrat so ga videli, kako je sedel v restav-

raciji skupaj z nekim plavolasim ženskim bitjem, ki je uslužbena v bližnji banki.

Kaj takega se ne bi Brown nikoli drznil, če bi bila Agneza doma. Nekateri sosede so že vedeli povedati, da se gospa Brown sploh ne bo več vrnila.

Sčasoma so se tudi moški vključili v razpravo. Če bi gospe Brown prišlo na ušesa, da se njen mož sestaja s plavolasim ženskim bitjem, potem se res ne bi imel kaj smejati. O tem so bili prepričani.

„Če je še ni ubil,“ je menil eden od sosedov, „potem bi mu svetoval, naj to čimprej stori.“

„Teta je mrtva!“

„Kaaaj?“

„Teta je že dolgo mrtva!“

Zbrane dame so spreletavali mravljinici po hrbtu. Ena od njih je rahlo kriknila. Soseda, ki je prinesla to strahotno novico, je te besede komaj spravila preko svojih bledeh ustnic.

Neka moja prijateljica je bila te dni v Kaliforniji. Naprosila sem jo, naj obišče Agnezo. Seveda samo zato, da bi ji izročila moje pozdrave. No — in ta prijateljica mi je pisala, da je bila v hiši, kjer baje stanuje Agnezina teta. In tam je izvedela, da je teta umrla. Že pred dvema letoma!“

Sosede so se spogledale.

„Morda,“ je dejala ena od njih po krajšem premolku, „morda pa bi bilo treba obvestiti policijo.“

Vendar niso šle takoj na policijo. O svojem odkritju so se najprej pogovorile s svojimi možmi. Ti pa so rekli, da je za to še prezgodaj. Svetovali so, naj še malo počakajo.

Čakali so tako dolgo, dokler ni pričel gospod Brown trpati svoje imetje v kovčke. Čakali so tako dolgo, dokler ni nekega večera privlekel iz hiše veliko leseno skrinjo in jo postavil na dvorišče.

Gospod Brown je izjavil sosedom, da je v njej nepotrebna krama. Toda sosede so mislili drugače.

Nekdo je namignil policiji.

Gospod Brown je sedel pred televizorjem, ko je zaslišal pri vratih močno, ukazovalno zvonjenje. Odprl je vrata in zagledal dva mrko gledajoča civilista. Legitimiral sta se kot uslužbenca kriminalne policije.

Gospoda sta se zanimala, kje je Brownova žena. Gospod Brown je omenil teto v Kaliforniji. Gospoda sta omenila tetino smrt. Na Brownovem obličju se je pojavil izraz zmedenosti.

„Povedal vam bom po pravici,“ je slednjič priznal. „Neprijetno mi je, da moram priznati, ampak jaz ne vem, kje je moja

je dedič njenega premoženja, se je vprašal orožnik. Ali je zapustila testament? Umrla je brez testamenta, govorilo pa se je, da je mislila zapustiti svoje premoženje svoji dolgoletni dekli, ne pa nečaku. Tu je ključ do njene skrivnostne smrti! Ivo ni miroval, Ivo se nikdar ne ustavi sredi pota. Vrtal je in vrtal, zbiral dokaze, zasledoval in opazoval nečaka, dosegel, da so izkopali stanko in odkrili na njenem vratu sledove davljenja. Nastavil je nečaku puško na prsi, pod težo njegovih dokazov se je vdal. Dosmrtna ječar! Da ni bilo Ivo, bi mirno užival tetin denar, njegov hudodelstvo pa bi prišlo na dan šele na sodni dan.

In tako dalje. Ivo je neizčrpen v pripovedovanju. Če je doživel vsak orožnik toliko kot Ivo, potem so orožniki ljudje, ki žive najzanimivejše pa tudi najburnejše življenje. Večne nevarnosti napravijo iz orožnika najbolj podjetnega in pogumnega človeka. Sodruga, delomrzneži, postopači, klatači, tatovi, ubijalci, roparji, zločinci sploh in ljudje, ki imajo slabo vest, se orožnikov res izogibljejo in bežijo pred njimi, ali zato jih tem bolj spoštujejo poštenji, miroljubni državljani. Kdo varuje njihovo imovino in osebno svobodo? Kdo se ne ustraši zastaviti tudi svoje življenje pri zasledovanju nevarnih hudodelcev? Najbolj nevaren, ali zato najbolj časten stan: orožnik!

Metka si je na tihem sama dopolnila: Zato pa tudi tako samozavesten, da si sploh ne more noben orožnik misliti, da bi mu moglo kje spodleteti. Sami vase sta zaljub-

žena. Zapustila me je po zelo hudem prepiru. Ni mi hotela povedati, kam gre in kdaj se vrne. Zavpila mi je, da mi ne bo pisala. In od tedaj nisem nič več slišal o njej.“

„Ali bi ne bilo pametneje, ko bi se obrnili na policijo?“

Gospod Brown se je grenko nasmehnil.

„Verjetno ne poznate moje žene. Zelo samostojna ženska je. Prepričan sem, da bi se strašno razjezila, če bi izvedela, da sem obvestil policijo, da je odšla brez naslova. Ne želi, da bi se tuji ljudje vmešavali v njene zasebne zadeve.“

„Toda vi ste poizkusili prodati hišo in pohištvo. Vaši ženi to gotovo ne bi bilo všeč.“

„Mislim, da sem dovolj dolgo čakal. Gospoda: vse najino premoženje pripada ženi. Samo hiša je moja. Z njo lahko počnem, kar hočem. Če se bo žena vrnila — naj me išče!“

„Žal mi je, gospod Brown,“ je dejal eden od policajev. „Nikar ne mislite, da vam ne verjameva — ampak ali bi se upirali, če bi se malce ozrla po vaši hiši?“

„Zakaj pa?“ je plašno protestiral Brown. „Zakaj mi ne bi verjeli? Zakaj ste sploh prišli? Kaj se je pravzaprav zgodilo? Menda vendar ne mislite, da sem svojo ženo ubil?“

Policajema se to ni zdelo nemogoče. Ko sta preiskala hišo, je postalo njuno obličje še temnejše. Zdaj jima je bilo jasno, da gospa Brown ni zapustila hiše z namenom, da se ne bi nikoli vrnila. Preveč je pustila v njej: boljše obleke, dragulje, krznen plašč.

Kljub temu je ostal Brown trdovratno pri svoji izjavi — in policaja mu tudi nista mogla kar tako dokazati nasprotno. Izkazalo se je, da je bila velika skrinja polna starih časopisov. Tudi drugje niso nikjer mogli odkriti trupla.

Kje si tkalec?

Kako je v štreno zmed
prepredla svet
okrutno zlobna roka!

Pa zvija spet
jo v klopčič trdo zvit —
in v klopčiču je skrit
ob križu križ,
da je med križe ves ujet
v sovraštvu strastni svet.

Kje tkalec z dobro je rokó,
da stkal bi z njo
in štrene zmed
sovražnosti,
miru, ljubezni prt?

Z njim bi pogrnil mizo spet
za dobro, bratsko jed,
da ne pogoltno gladna smrt
v strasti ujeti svet...?

Ti, Oče — Bog,
za križe naše veš.
Z dobroto svojih rok
Ti na nebo nam zvezde tkeš;
Ti tkeš iz sonca jasne dni,
Ti tkeš zelenje na ravni
in cvetje vpletaš v mrzel dol.

Ti prt nam stkeš,
ki zbriše solze, bó!

M. H.

šopek je imel Tine na prsih, ko je jemal slovo od domače vasi, nepozabne.

Metka je prebiral pismo, prebiral, prebiral. Lepo piše Tine, svojo nesrečo opiše tako, da mora človek zopet in zopet brati. Bilo je malo razočaranja, da ni v pismu nobene pesmi. Nekaj ji je pravilo — morda je bila to le želja — da ji pošlje Tine lepo pesem. Kadar je nesrečen, piše pesmi, je rekla teta. Sedaj je nesrečen, morda pri de pesem s prihodnjim pismom? Pa četudi v nevezani besedi, vseeno piše lepo Tine, kot pesem se bere njegovo pismo.

Da brije jesenska burja sedaj po poljih, po katerih se mu toži v pusti vojašnici, mu je odpisala. Ni zelenja na poljih, ne cveto preproste rože, marjetice... Sedaj bi jih, čeprav bi bil doma, ne mogel vprašati za pot k svoji sreči tam za gorami... Toda pomlad bo prišla! In zazelenela bodo polja, po njih se bodo razcvetele njegove rože, toliko jih bo, da bo v zadregi, katero naj vpraša. Dekleta zdaj ne goje po oknih marjetic. Ali Metka si je že pripravila lonec, v katerem bo zasadila marjetice. Bolj ko nagerlinom, rožmarinom bo zalivala, bo negovala njegovo rožo, marjetico...

Tine je tako nesrečen pod puško, ti pa, orožnik, ves blažen ob njej. Kaj res ne veš o ničemer drugem govoriti kot o življenju s puško na rami in v rokah?

Tam, kjer je Ivo prej služboval, je umrla bogata starka. Zadelo jo je kap, so govorili ljudje. Ivo pa je bil neveren Tomaž. Takih žilavih stark se kap izogiblje. Kdo

ljubi! Ves svet mora zanimati, kajpa, kako si zadnjič zasledil in ujel tatu, ki je že leta kradel grozdje. Metka naj te občuduje, ker si mu zvezal roke, da je kri brizgala izza nohtov. Pohvali naj te, ker si mu s puškinim kopitom pomagal k hitrejši hoji v zapor.

Mati, kako naj vas zanima taka baharija? Da morete prenašati to enoličnost! Saj gre do vsa zasledovanja po enem kopitu! In vse, kar je podvzel Ivo, se je končalo z njegovo slavo in pohvalo! Pametnejšega orožnika ni na svetu, kot je Ivo.

Zato je Metka zvedela, da je Ivo mati tako popustljiva, ker je slutila, da bi orožnik gotovo toliko ne silil vanjo, če bi ga ne hrabrila materina prijaznost. Čim bolj so ji presedala njegova pripovedovanja, tem bolj se je pod vplivom Tinetovih pisem vživljala v tisto prostost na domačih poljih, kjer cveto po svoji volji nenegovane rože v vetrovih in viharjih, v dežju in pekočem soncu. Orožnik je postajal vedno bolj domač. Saj skoraj ni minil dan, da se ne bi vsaj izpred hiše oglasil in voščil dober dan.

In Metka je iz strahu, da bi je kdo zopet ne očrnil pred Tineto, pisala: „Tebi je hudo ob puški, razumem te in se mi smiliš. Ali pomisli, kako mi je, če moram sleherni dan poslušati, kako se plazi orožnik s puško, pripravljen na strel, za človekom, ki je ustrelil divjega zajca...“ Dolgo ni bilo po tem njenem pisanju nobenega odgovora od Tineta. Ko je zopet pisal, ni

z nobeno besedo omenil orožnika. Ker je sploh pisal, je že sklepala, da ni hud. Če mu sedaj kdo piše, bo vedel že od nje same. Ne bo imel vzroka hudovati se nanjo. In ob tej misli se je manjšal njen odpor proti orožniku. Da pa ji do njegovih prilizovanj ni dosti, mu je pokazala ob vsaki priliki. To pa ga je le podžigalo. Kajpa, navajen ni bil, da mu kje spodleti!

Da mu ni tako očitno kazala, koliko verjame njegovim besedam, bi morda ne bil tako podjeten. In če bi ne silil tako vztrajno za njo, bi morda ne bilo Anke tako, kakor jo je. Sprva je bila proti Metki le redkobesedna in se je svoje najboljšie prijateljice le izogibala. Pozneje pa je raztrosila med ljudi, da je Metka hodila že k njim lovit orožnika, ko so še imeli vinotoč. Tega Metka ni mirno prenesla. Ali pri Anki je naletela na slepo sovraštvo.

„Privoščim ti ga! Prav nič se ne jezim nate. Zdaj vem, kako je! Ti je že obljubil zakon? Mogoče k vam niti toliko časa ne bo hodil ko k nam...“

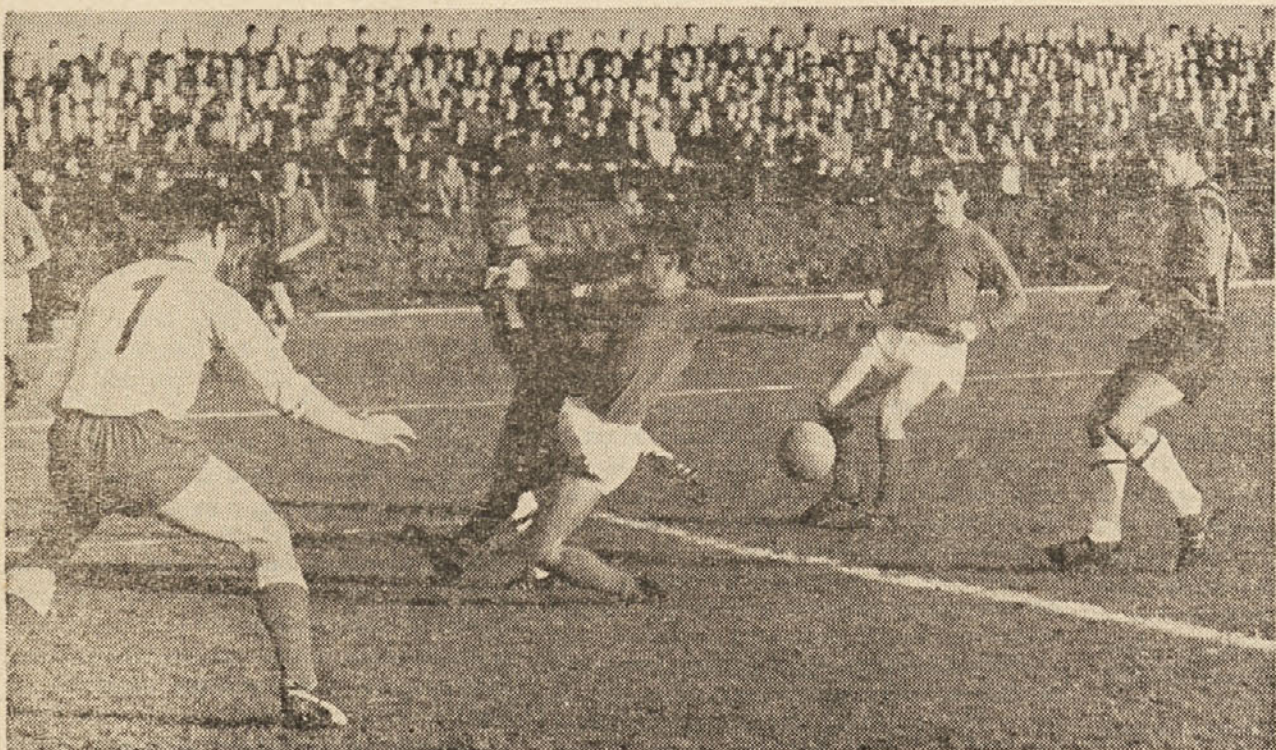
Dobro, da je Metka to vedela! Še tisti dan jih je slišala najprvo mati, potem orožnik sam.

O, da bi Metka pred njim molčala! Ivo ni govoril le o svojih uspehih! Pokazati ji je hotel tudi z dejanjem, da ne obstane sredi pota.

„Anka nima prav! Da ni tebe, bi morda res hodil še danes k nji.“

„In vas ni sram!“

(Dallje prihodnjič)

Ponovno so celovski nogometaši zaustavljali prei golom napadalec Wacker Innsbrucka: slika zgoraj: Kordesch je odvezl žogo Wartuschu, desno Büllwatsch, Wolny. — Slika desno: Koncilija je ujel žogo pred Wolnyjem.

Nogomet

Avstrija-Celovec premagala Wacker Innsbruck z 2:0.

Zmaga, ki nekaj pomeni — 10.000 gledalcev je bilo navdušenih.

Bila je to športna bitka, ki je v Celovcu že dolgo nismo videli. Celovška Avstrija si je s to zmago zopet pridobila simpatije gledalcev.

Nogometaši iz Innsbrucka so si že pred tekmo napravili načrt: s hitrimi napadi doseči dva do tri gole, potem pa rezultat z obrambno taktiko držati do konca.

Vendar je prišlo drugače. Celovčani so jim zmešali štrene. Sicer je v začetku izgledalo, da bodo imeli gostje prav. 10.000 gledalcev je bilo zaradi tega že živčnih, kajti Wacker je v prvih minutah močno napadal na celovski gol. Toda potem se je sreča obrnila na našo stran. Mladi golman Kon-

zilja se je otresel nervoze in ko so se še znašli branilci, je šlo navzgor.

Napad je odlično vodil Veselinovič in podajal spretno žogo svojim soigralcem, medtem ko je imel sam v streljanju na gol precejšnjo smolo. Ker so celovski nogometaši znali spretno držati obe krili gostov, je bilo moštvo Wackerja razoroženo. Kljub temu je uspelo levemu krilu gostov večkrat resno ogroziti celovski gol.

Najbolj nesrečen v tej tekmi je bil brezdvoma Wackejev golman Fraydl, junak Wembleya in Leipziga, ki ni mogel ujeti dva gola Celovčanov. Sam je povedal po igri, kako ga je zmešal prosti strel, ki ga je streljal Lorber: „Videl sem žogo (strel iz 28 metrov daljine) in jo hotel ujeti, pa je nenadoma dobila drugo smer in že je bila v mreži. Pri drugem zadetku je bilo podobno, samo da je bila tukaj kriva noga našega igralca Eschmullerja, od katerega se je potem žoga odbila v gol.“

Gradbena družba z o. j.

Inž. Erhard Mörtl & Co.

Podjetje za vrhotalno in talno gradnjo, za gradnjo cest in mostov, projekcijska pisarna.

Gradbena družba ERHARD MÖRTL ima svoj sedež v Wolfsbergu in posebno postojanko podjetja v Pliберку. Ustanovili so jo leta 1949.

V teku zadnjih let se je podjetje razvilo v izrazito smer gradnje cest in mostov, a tudi vodovodov.

Za gradnjo vodovodov je razvilo podjetje posebno ugodno okroglo posodo za železobeton. Strokovni oddelek pri deželni gradbeni direkciji je priznal solidarnost in pripravnost teh posod prav s tem, da se že nekaj let poslužuje za razne gradbene projekte na Koroškem prav njih.

Take vodovode in posode je podjetje postavilo že na nešteti krajih. Našteli bi jih samo nekaj: Bištrica pri Pliберку, Loga ves, Friesach, št. Jakob v Rožni dolini, škocijan, Dobrla ves, šmarjeta pri Pliберку, Marija na Zilji, št. Lipš, Spittal na Dravi itd. itd. Poudariti moramo, da so nam sporočili ti kraji, pa tudi občine, svoje popolno zadovoljstvo nad izvedenimi gradnjami — tako v pogledu postavljenega termina kakor tudi kvalitete.

Glavno udeleževanje podjetja pa je slej ko prej gradnja cest — in sicer talna in krovna. Omeniti je treba, da dela podjetje z najsodobnejšim in najboljšim orodjem in je tako doseglo vse priznanje delodajalcev in deželne vlade. Posebna vrsta gradnje cest je tako imenovana bitumenska (z zemeljsko smolo). Tudi tu je treba omeniti, da ima podjetje najsodobnejše naprave za mešanje, lastno preskrbo toka in podobno. Tako ima tudi posebno orodje za doziranje z elektromagnetično preizkušnjo velikosti zrn, skratka lahko ustreže vsakokratni potrebi, ker dela tudi po lastnih receptih za mešanje.

Naprave so vse do kraja avtomatične in imajo celotno storilnost od 1000 do 1200 ton na dan. 1200 ton pa je tovor dveh hudo obloženih tovornih vakov s 30–40 vagoni.

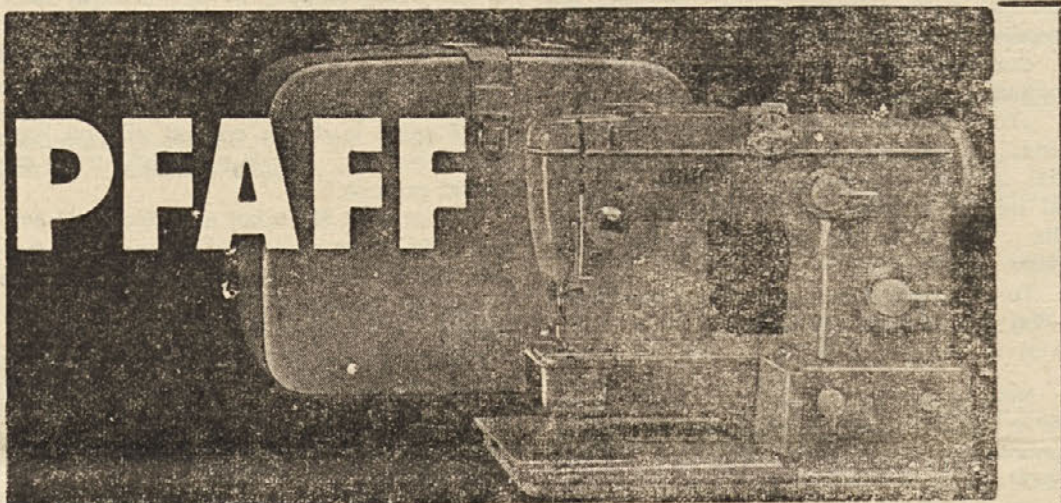
Omenjene bitumenske ceste so prestale vse brez izjeme svojo skušnjo izvrstno, tudi ob najhujšem tovrnem prometu. Naj navedemo samo nekaj cest: Proga Nonča ves — Suha na zvezni cesti Pli-

berk — Labot, dva konca deželne ceste Metlova — Pliberk, cesta v Granitztalu. Prav posebno bi bilo treba omeniti težavno nalogo, ki jo je moralo izvršiti to podjetje na zvezni cesti v Železno Kaplo — pri Reberci. Vsakdo, ki se pelje po tej cesti, se lahko prepriča, kako lepo je ta naloga izvršena kljub zelo visokim oporam v bregu. Kajpada bi lahko naštevali še in še, vendar naj omenimo samo še nekaj večjih projektov, v katerih je podjetje Mörtl sodelovalo: gradnja ceste v Mölltalu od Obervellacha do Winklerna z betonsko plastjo in težavna gradnja čisto nove ceste Gerlos — Mauth, ki jo je izvedla Akcijska družba Großglockner v zadnjih letih.

Mimo vsega tega pa so uporabljali orodje tega podjetja tudi pri gradnji avtostrade Süd in na štajerskem v raznih predelih. Ta čas n. pr. uporabljajo tako bitumensko napravo za vroče mešanje in še drugo potrebno orodje v Müritztalu. Podjetje pa zida tudi mostove in je postavilo že nešteto železobetonskih konstrukcij za deželno gradbeno direkcijo, za občine, kakor tudi za Avstrijsko zvezno železnico. Tudi od teh projektov naj navedemo samo nekaj — tako n. pr. most pri Srebnahu/Beljak, trije mostovi v zvezi z gradnjo Podjunske železnice, „Dolgi most“ čez reko Lavant južno od Wolfsberga itd.

Zvezna železnica pa zaposluje podjetje Mörtl tudi drugače, tako n. pr. je treba omeniti izgradnjo drugega tira na progi Podravlje in Beljak. Tu je imelo podjetje kar pet naročil, deloma zelo težavnih. Pomisliti je treba, kakšne težave nastanejo na takšni progi, kjer drči vlak z vlakom od jutra v noč, tir pa je treba izgotoviti v določenem roku! In vendar je bila direkcija Zvezne železnice z opravljenim delom povsem zadovoljna, tako s kakovostjo dela kakor tudi z izpolnitvijo določenega roka.

Razen tega je izvršilo to podjetje vso podložno gradnjo tira Podjunske železnice od Drave do postaje Pliberk, približno 8 km, v pičlih osmih mesecih kljub zelo slabemu vremenu, kajti rok za izvršitev te naloge je bil zelo kratek, saj se je mo-

že nad 100 let pomeni Pfaff izredno kvaliteto in storilnost, zato tudi vi zaupajte v Pfaff. Pri nas dobite brezplačne nasvete. Prirejamo brezplačne šivalne tečaje. Najboljša oskrbovalna služba. Velika zaloga namestnih delov. Rabilni šivalni stroji vedno na prodaj!

VAŠA PFAFF-STROKOVNA TRGOVINA

Josef Mondre

Klagenfurt - Celovec, 10.-Oktober-Straße 22

Tel. 71-1 87

Z veseljem pričakujemo vaš obisk. Dajte nam svoj naslov in vam bomo sporočili, kdaj in kje bo najbližji Pfaff-šivalni tečaj.

Puch-, Sissy-, Ponny- in Mobylette-mopede motorna vozila, ženska, moška in mladinska športna kolesa v veliki izbiri — po najnižjih cenah — naročite pri domači tvrdki

Johan Lomšek

št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf, Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

ralo podjetje ozirati na napovedano otvoritveno proslavo 10. oktobra 1964.

In še nekaj je treba nujno omeniti: ne samo, da so dežela, občine in drugi delodajalci s podjetjem zadovoljni, prav tako važno je dejstvo, da podjetje Mörtl prispeva k obnovi Avstrije in pospešuje s svojimi številnimi gradnjami avstrijsko narodno gospodarstvo na vzhodnem Koroškem. Pomisliti je treba, da ta domača firma posreduje neštetim drugim podjetjem v deželi delo in zaslužek ter da zaposluje domače delovne sile, ki spet doma trošijo prisluženi denar. S tujimi podjetji v naši deželi, ki odnašajo davke v druge kraje, se gospodarska moč naše ožje domovine ne bi mogla krečiti.

Zato bi bilo želeli, da tudi občine v naših krajih upoštevajo podjetje Mörtl, kadar razpisujejo in oddajajo gradbena naročila.

Mala oglasa

SADJARJI! — Sadna drevesca vseh sort in vrst nabavljajte samo v strokovni drevnici! — Posebno velika zaloga češpelj, sliv in ribezljaj! — Vse to

Lastnik: HANZEJ KOVAČIČ
VILLACH - BELJAK GERBERG. 6
telefon 59-50

Najnovejša za ta teden!

Omara za jedilnico

s poliestrom in
steklano vitrino . . . S **3760.-**

**Raztegljiva postelja
uporabna za sedenje**

z avtomatičnim menjalnikom
za lego,
prvovrstna prevleka S **1650.-**

- posredovanje kredita
- brezplačno dostavljanje na dom
- lasten servis in montažna služba

vam nudi: Ing. MARKO POLZER, pd. Lazar, št. Vid v Podjuni.

ČEBELARJI, pozor! Čebelarstvo ima napredaj star čebelar. Naslov in upravi listal